

Vergaderjaar 2025–2026

21 501-31

**Raad voor de Werkgelegenheid, Sociaal Beleid,
Volksgezondheid en Consumentenzaken**

Nr. 829

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 23 juni 2026

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over brief van 15 juni 2026 over de geannoteerde agenda Formele Raad WSB van 29 juni 2026 en Informele Raad WSB van 6 juli 2026 (Kamerstuk 21 501–31, nr. 828).

De vragen en opmerkingen zijn op 19 juni 2026 aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voorgelegd. Bij brief van 23 juni 2026 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Van der Lee

Adjunct-griffier van de commissie,
Morrin

Inhoudsopgave

I	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
	Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie	2
	Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie	5
	Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	8
	Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	9
	Vragen en opmerkingen van de leden van de PRO-fractie	20
	Vragen en opmerkingen van de leden van de FVD-fractie	26
	Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie	30

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de agenda's van de Raad WSB op 29 juni en de Informele Raad van 6 juli. Deze leden hebben nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie lezen dat de Commissie opnieuw aanbeveelt om het gebruik van flexibele en tijdelijke contracten minder aantrekkelijk te maken. Deze leden lezen dat in de reactie op deze aanbeveling wordt gewezen op het wetsvoorstel Meer zekerheid flexwerkers en het wetsvoorstel Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden. Voldoen deze voorstellen genoeg aan om de aanbeveling van de Commissie tegemoet te komen, zo vragen deze leden.

Eén van de voorgestelde landspecifieke aanbevelingen voor Nederland op sociaal- en werkgelegenheidsterrein luidt: *5.1 Neem en implementeer maatregelen om de prikkels voor flexibele en tijdelijke arbeidscontracten te verminderen*. Zoals toegelicht in de nagestuurde Geannoteerde Agenda over de Ecofinraad van 12 juni¹, herkent het kabinet zich in de aanbeveling. Het wetsvoorstel «Meer zekerheid flexwerkers» draagt hieraan bij. Het wetsvoorstel ziet erop dat werknemers met een oproepcontract meer zekerheid over hun inkomen en rooster krijgen.

De Commissie volgt de voortgang van de lidstaten bij de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen en beoordeelt de impact van de maatregelen in het jaarlijks uitkomend landenrapport. De Commissie publiceert het eerstvolgende rapport in de lente van 2027.

De leden van de D66-fractie lezen ook dat de Commissie aanbeveelt om mobiliteit naar hoogproductieve sectoren en maatschappelijke relevante sectoren te stimuleren. Deze leden lezen dat wordt verwezen naar de Talentstrategie die rond de zomer naar de Kamer komt. Deze leden kijken uit naar publicatie van deze Talentstrategie.

De leden van de D66-fractie begrijpen dat gerichte arbeidsmigratie als middel wordt gezien om krapte op de arbeidsmarkt te verlichten maar ook dat arbeidsmigratie geen structurele oplossing vormt voor personeelstekorten. Welke rol ziet de Minister voor arbeidsmigratie in sectoren waar de tekorten naar verwachting lang zullen aanhouden? Hoe wil de Minister bevorderen dat naast gerichte arbeidsmigratie kraptesectoren ook

¹ Kamerstukken II, 2025/26, 21 501–07, nr. 2197

werken aan goed werkgeverschap? En wat is de stand van zaken met de pilot, zo vragen deze leden.

Het kabinet deelt dat arbeidsmigratie vooral tijdelijk kan bijdragen aan het verlichten van tekorten op de arbeidsmarkt, conform de adviezen van de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050 en het IBO Arbeidsmigratie. Ten aanzien van langdurige tekorten geldt verder dat de economie zich op de langere termijn aan zou moeten passen via innovatie en de prijs van arbeid (arbeidsvoorwaarden). Het kabinet richt zich op arbeidsmigratie die Nederland écht nodig heeft voor de huidige maatschappelijke opgaven waar zij voor staat. Voor sectoren waarin tekorten naar verwachting hardnekkig blijven is het cruciaal om in te zetten op het verhogen van de arbeidsproductiviteit, goed werkgeverschap en verbetering van de aansluiting met het onderwijs. Met de Talentstrategie laat het kabinet verschillende instrumenten op elkaar aansluiten: onderwijs, arbeidsmarkt, productiviteit, fiscaliteit en gerichte migratie. De Talentstrategie biedt richtinggevende keuzes over economie en arbeidsmarkt, ook in relatie tot arbeidsmigratie. De Kamerbrief hierover wordt binnenkort aan uw Kamer verzonden.

Eén van de maatregelen in het kader van gerichte arbeidsmigratie en de Talentstrategie betreft een pilot waarmee tijdelijk onder strenge voorwaarden, actief en gericht goed geschoolde krachten naar Nederland kunnen worden gehaald in vooraf afgebakende tekortsectoren. Daarbij is voor het kabinet van belang dat waarborgen worden ingebouwd om de positie van de werknemer te beschermen. Zoals toegezegd in het debat Arbeidsmigratie, ontvangt uw Kamer na de zomer een brief met daarin de opzet van de pilot, de voorwaarden en de planning.

De leden van de D66-fractie lezen dat de Minister tijdens de Raad van maart samen met meerdere lidstaten heeft gepleit voor een uitwerking van het Fair Labour Mobility Package en voor verduidelijking van de regels rond detachering van derdelanders. Welke concrete voorstellen wil de Minister terugzien om uitbuiting tegen te gaan en een gelijk speelveld op de Europese arbeidsmarkt te bevorderen, zo vragen deze leden. Wat is de stand van zaken van de inzet van de Minister?

De Europese Commissie zal naar verwachting na de zomer het eerlijke arbeidsmobiliteit pakket publiceren. Wat het kabinet betreft zouden twee zaken prominent terug moeten komen in dit pakket.

Ten eerste zet het kabinet erop in dat de begrippen in het Europese juridisch kader voor de detachering van derdelanderwerknemers worden verduidelijkt, om misbruik en onrechtmatig gebruik te voorkomen en om het gelijke speelveld voor bedrijven te bevorderen. Nederland heeft hiertoe een position paper² opgesteld samen met gelijkgezinde lidstaten. Het juridisch kader kan worden verduidelijkt met een juridisch bindend instrument of via richtsnoeren. Zoals toegelicht in de verkenning³ kennen deze oplossingsrichtingen voor- en nadelen. Voor het kabinet is daarbij het doel (verduidelijking van het juridisch kader) leidend.

Parallel zet het kabinet ook op nationaal niveau stappen om het juridisch kader rondom de detachering van derdelanders te verduidelijken. Daarbij kijkt het kabinet o.a. naar de vereiste dat iemand vóór tewerkstelling in Nederland, eerst een vaste periode in het land moet werken waar die een werkvergunning heeft. Hiermee wordt de maximale ruimte opgezocht die

² <https://open.overheid.nl/documenten/0d707543-e5dc-4a76-a85f-06b9b8d1b5e1/file>

³ Kamerstukken 29 861, nr. 162

Europese regels bieden, terwijl rekening gehouden wordt met de regeldruk voor het bedrijfsleven. Deze zomer gaan de wijzigingen in internetconsultatie. In het najaar wordt uw Kamer verder geïnformeerd over de wijzigingen.

Ten tweede zet het kabinet ten aanzien van het eerlijke arbeidsmobiliteitspakket in op versterking van de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) middels een mandaatherziening. Effectieve grensoverschrijdende handhaving, in samenwerking met een sterke ELA, en een duidelijk juridisch kader gaan namelijk hand in hand. In lijn met het met de Kamer gedeelde *position paper*⁴ pleit het kabinet voor: (1) een sterkere rol van ELA ten aanzien van (gedetacheerde) derdelanders, (2) een ruimer onderzoeksmandaat voor de ELA, met name op het terrein van persoonsgegevensverwerking, zodat een gerichte grensoverschrijdende aanpak mogelijk wordt op basis van EU-brede risicoanalyses, (3) een meer proactieve rol voor de ELA bij het initiëren en coördineren van gezamenlijke inspecties, en (4) betere toegang tot relevante informatie, teneinde de positie en rechtsbescherming van kwetsbare groepen arbeidsmigranten verder te versterken.

Het kabinet gebruikt verschillende beïnvloedingsmomenten om bovenstaande inzet onder de aandacht te brengen bij de Europese Commissie en andere lidstaten. Zo zal Nederland ook tijdens het beleidsdebat over grensoverschrijdende handhaving op 6 juli haar prioriteiten voor de ELA mandaatherziening kenbaar maken.

De leden van de D66-fractie lezen dat het kabinet stelt dat een hoogproductieve economie vraagt om een vermindering van de afhankelijkheid van laagbetaalde arbeid. Tegelijkertijd wordt dit najaar de Europese Jobs Quality Act verwacht. Welke kansen ziet de Minister om de kwaliteit van werk te verbeteren en daarmee de transitie naar een meer productieve economie te ondersteunen? Hoe wordt deze aanbeveling voor een hoogproductieve economie betrokken bij de hierboven genoemde Talentstrategie?

Het kabinet streeft naar een hoogproductieve economie die bijdraagt aan onze toekomstige welvaart. Hiertoe is onder meer de «Ministeriële Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat» ingesteld, om de randvoorwaarden zoals de talentenstrategie hiervoor te realiseren. Onderdeel van deze strategie is een lagere afhankelijkheid van laagbetaalde arbeid die weinig toevoegt aan onze economie.

De leden van de D66 fractie constateren terecht dat de Europese *Quality Jobs Act* mogelijk kansen biedt om de kwaliteit van werk te verbeteren. Ook de *Quality Jobs Act* beoogt de productiviteit te verhogen, te investeren in vaardigheden en LLO, de arbeidsparticipatie te verhogen en technologische innovatie zoals AI beter te benutten.⁵ De Nederlandse en Europese inzet kunnen elkaar derhalve versterken. Waarbij de Nederlandse strategie toegespitst is op de unieke kenmerken van de Nederlandse economie met een grote nadruk op onderwijs, omscholing, innovatie en vaardigheden van de toekomst. Het kabinet kijkt uit naar het voorstel voor de *Quality Jobs Act*, en zal uw Kamer daar nader over informeren na publicatie. Daarnaast zal het kabinet binnenkort uw Kamer informeren over de verdere uitwerking van de Nederlandse talentenstrategie.

⁴ <https://open.overheid.nl/documenten/92444fcf-870c-4224-8721-ddc0cdf01a86/file>

⁵ Kamerstukken 22 112, nr. 4263

De leden van de D66-fractie lezen dat in het kader van de IORP II een denkrichting in het Europees Parlement is om pensioenfondsen verplicht te laten investeren in durfkapitaal. Deze leden onderkennen het belang van voldoende investeringen in durfkapitaal, maar hebben nog wel aarzelingen of dit de meest geëigende route daartoe is. Hoe kijkt de Minister naar een verplichte investeringsnorm voor durfkapitaal, zo vragen deze leden. Hoe kijkt de Minister bijvoorbeeld naar een dergelijk Europees voorschrift in het licht van de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de EU en lidstaten? Is er met het opnemen van dit voorstel nog sprake van minimumharmonisatie? En hoe verhoudt het voorstel zich tot het prudent person beginsel om te beleggen in het belang van de deelnemers?

Pensioenfondsen handelen op basis van het prudent person beginsel in belang van hun deelnemers en gepensioneerden volgens de Wet toekomst pensioenen. Het is goed dat pensioenfondsen bij het bepalen van hun strategisch beleid de ruimte hebben om de belangen van hun deelnemers te volgen.⁶ Het Commissievoorstel voor de herziening van IORP II onderschrijft het prudent person beginsel en geeft daarmee ook aan dat het inderdaad belangrijk is dat pensioenfondsen in het belang van hun deelnemers kunnen handelen.

Het voorstel om minimaal 2% van het pensioenvermogen van pensioenfondsen met meer dan één miljard euro aan vermogen te beleggen in durfkapitaal is opgenomen in het concept-rapport van rapporteur Boeselager en betreft geen definitief standpunt van het Europees Parlement op het voorstel tot herziening van IORP II. Dit voorstel is niet in lijn met het prudent person beginsel. Een dergelijke verplichting belemmert pensioenfondsen om hun beleggingsbeleid zo in te richten dat dit in lijn is met het beleggingsrisico dat deelnemers kunnen en willen nemen. Dit is niet in het belang van de deelnemers aan het pensioenfonds. Een minimum investeringslimiet past bovendien niet bij minimum harmonisatie. Ik ben dus ook geen voorstander van het voorstel van de rapporteur. Mocht het EP dit voorstel in deze vorm in de triloog-fase inbrengen dan zal ik bovenstaande hierover inbrengen.

De leden van de PVV-fractie constateren dat de herziening Verordening 883/2004 inzake de Coördinatie van Sociale Zekerheidsstelsels de export van WW-uitkeringen fors verruimt: werklozen mogen niet langer drie, maar zes maanden met behoud van uitkering in een andere lidstaat naar werk zoeken, terwijl bepaalde grensarbeiders en migrerende werknemers hun Nederlandse WW gedurende de volledige uitkeringsduur vanuit hun woonland kunnen ontvangen. Tegelijkertijd ontbreken volgens het kabinet voldoende waarborgen voor activering, controle en rechtmatigheid. Nederland is daarom voornemens tegen te stemmen, maar het kabinet verwacht dat desondanks een gekwalificeerde meerderheid vóór het akkoord bestaat.

De leden van de PVV-fractie vragen wat het kabinet concreet gaat doen wanneer andere lidstaten het akkoord ondanks de Nederlandse tegenstem aannemen. Deze leden vragen de Minister zich tot het laatste moment standvastig te verzetten en actief steun te zoeken voor een blokkerende minderheid. Deze leden vragen de Minister nadrukkelijk zich niet bij voorbaat neer te leggen bij de verwachte meerderheid. Deze leden vragen de Minister welke juridische en politieke mogelijkheden de Minister

⁶ Kamerstuk 32 043, nr. 712, Rendementen van Nederlandse pensioenfondsen.

zal benutten om te voorkomen dat Nederland wordt gedwongen WW-uitkeringen langer en ruimer te exporteren zonder dat Nederland nog voldoende grip heeft op sollicitatieverplichtingen, fraudebestrijding en rechtmatigheidscontrole.

Twee keer eerder werd in de trilogie een voorlopig politiek akkoord bereikt, in 2019 en in 2021. Beide keren werd, mede door de inzet van Nederland, het akkoord verworpen door een blokkerende minderheid van lidstaten in de Raad.

Deze keer was er echter een ruime gekwalificeerde meerderheid. In de Coreper-vergadering van 29 april jl. heeft een grote meerderheid van lidstaten aangegeven het akkoord te kunnen steunen. Slechts vijf lidstaten – waaronder Nederland – konden het akkoord niet steunen. Eén lidstaat heeft een voorbehoud gemaakt. De EMPL-commissie van het Europees Parlement heeft het akkoord op 6 mei jl. met een ruime meerderheid aangenomen. Naar verwachting zal het EP tijdens de plenaire sessie van 6 tot en met 9 juli akkoord gaan in eerste lezing.

Wanneer de tekst vervolgens teruggaat naar Coreper en daarna naar de Raad, zal dit slechts zijn voor formele aanname. Het hiervoor geschetste krachtenveld zal niet wijzigen. Zoals ik heb aangegeven in mijn brief van 10 juni jl. is het kabinet van mening dat, hoewel het bereikte akkoord ook verschillende positieve elementen bevat, het akkoord onder de streep onvoldoende tegemoetkomt aan de Nederlandse wensen. Daarom zal Nederland, wanneer het akkoord voor formele aanname door de Raad geagendeerd staat, tegenstemmen.

Ik richt mijn blik nu vooruit en zal me, net als Nederland in de afgelopen jaren heeft gedaan, ook in de komende periode blijven inzetten voor maatregelen die de samenwerking tussen de werkloosheidsinstanties van de lidstaten verbeteren. Zo blijf ik bij de Europese Commissie aandringen op het nemen van maatregelen op het terrein van controle en arbeidsbemiddeling in het kader van het *Fair Labour Mobility Package*. Ik zal hier voorstellen voor blijven doen en daarvoor steun zoeken bij andere lidstaten. De EPSCO-Raad van 6 juli aanstaande biedt hiervoor een eerste gelegenheid.

De leden van de PVV-fractie constateren dat armoedebestrijding in de eerste plaats een nationale verantwoordelijkheid is, maar dat de Europese Commissie met de Europese Anti-Armoede Strategie inzet op steeds verdergaande Europese aansturing, monitoring, financiering en coördinatie van nationaal sociaal beleid. De Commissie kondigt onder meer nieuwe indicatoren, aanbevelingen, kaders, een Europese coalitie, een gezamenlijk actieplan en de aanstelling van een nationale anti-armoedecoördinator op het hoogste politieke niveau aan. Deze leden vragen waarom de Minister deze ontwikkeling verwelkomt, terwijl de Minister zelf erkent dat armoedebeleid een nationale competentie is. Ook vragen deze leden waar voor de Minister de harde grens ligt tussen vrijblijvende Europese kennisuitwisseling en feitelijke Europese bemoeienis met de inrichting van het Nederlandse inkomens-, arbeidsmarkt-, pensioen- en socialezekerheidsbeleid.

De Europese Anti-Armoede Strategie schetst een alomvattende, integrale aanpak om armoede in de EU te voorkomen en te bestrijden en zo bij te dragen aan de verwezenlijking van de Europese pijler van sociale rechten, zonder dat dit raakt aan competenties van lidstaten.

Hoewel bestrijding van armoede een nationale competentie is, kunnen Europese landen wel veel van elkaar leren op het gebied van armoedebestrijding. De niet-bindende Strategie stimuleert om kennis en ervaring op het terrein van armoedebestrijding uit te wisselen tussen de lidstaten. Dit kan leiden tot effectiever beleid. Eventuele nadere voorstellen die zullen voortkomen uit de Anti-Armoede Strategie zal het kabinet na publicatie nader appreciëren.

De leden van de PVV-fractie vragen de Minister ondubbelzinnig toe te zeggen dat Nederland niet zal instemmen met toekomstige voorstellen die nationale beleidsruimte beperken, Europese normen opleggen of nationale uitgaven, inkomensvoorzieningen en sociale dienstverlening indirect afhankelijk maken van Europese doelstellingen, indicatoren of financieringsvoorwaarden. Deze leden vragen de Minister ieder aangekondigd vervolgvorstel afzonderlijk vooraf aan de Kamer voor te leggen, inclusief een concrete toets op bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit en gevolgen voor de Nederlandse begrotings- en beleidsautonomie. Tevens vragen deze leden de Minister te garanderen dat geen nationale anti-armoedecoördinator, EU-monitoringskader of Europees governance-instrument wordt ingevoerd zonder voorafgaande uitdrukkelijke instemming van de Staten-Generaal.

Indien er voorstellen volgen waaruit nieuw beleid voortkomt, bijvoorbeeld in de vorm van een voorstel voor een raadsaanbeveling of een richtlijn, dan zal het kabinet deze na publicatie appreciëren middels een BNC-fiche en met uw Kamer delen. In BNC-fiches wordt altijd getoetst op bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit en worden ook eventuele financiële gevolgen meegenomen.

De leden van de PVV-fractie vragen waar voor de Minister de grens ligt tussen Europese ondersteuning en overdracht van zeggenschap over kinderen, gezinnen, onderwijs en sociaal beleid. Deze leden vragen de Minister uit te sluiten dat de Europese kindergarantiekaart wordt gebruikt voor Europese registratie, gegevensuitwisseling, het vastleggen van aanspraken of het afdwingen van uniforme toegang tot nationale voorzieningen. Deze leden vragen de Minister zich te verzetten tegen iedere toekomstige aanbeveling, richtlijn of financieringsvoorwaarde die de inrichting van kindregelingen, kinderopvang, voorschoolse educatie, jeugdhulp of inkomensondersteuning mede vanuit Brussel voorschrijft. Deze leden vragen de Minister bovendien toe te zeggen dat de Kamer vooraf expliciet om een mandaat wordt gevraagd, voordat in Europees verband wordt ingestemd met nieuwe afspraken die gevolgen hebben voor de Nederlandse beleidsautonomie, begrotingsbevoegdheid of de democratische zeggenschap over het gezins- en jeugdbeleid.

In 2021 heeft de Commissie een voorstel gedaan voor een aanbeveling van de Raad tot instelling van een Europese kindergarantie. De onderhavige Raadsaanbeveling draagt eraan bij dat het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting ten aanzien van kinderen in de EU-lidstaten op de agenda blijft en biedt landen tevens concrete handvatten om invulling te geven aan hun nationale beleid. De aanbeveling heeft tot doel sociale uitsluiting te voorkomen en te bestrijden door de toegang van kinderen in nood tot een reeks essentiële diensten te waarborgen. Kinderen die in armoede leven of kinderen uit kansarme milieus hebben immers meer kans op barrières bij de toegang tot voor- en voorschoolse educatie en -zorg, inclusief onderwijs, gezondheidszorg, gezonde voeding en

adequate huisvesting. Ze beginnen hun leven met een achterstand, wat op lange termijn gevolgen kan hebben voor hun ontwikkeling en toekomstperspectieven. Armoede en sociale uitsluiting onder kinderen heeft daarmee impact op de opwaartse sociaaleconomische convergentie tussen de lidstaten van de Unie.

Het kabinet ziet daarom de meerwaarde in de kindergarantie. Het gaat om een juridisch niet-bindende handeling. Het voorstel is geschikt om lidstaten te ondersteunen bij het nemen van maatregelen ten aanzien van de bevordering van de toegang van kinderen in nood tot essentiële diensten, en kan een aanvulling vormen op de nationale aanpak van sociale uitsluiting van kinderen. Ook biedt het voorstel ruimte voor een gedifferentieerde aanpak die de nationale, regionale of lokale situaties van de lidstaten weerspiegelt. Daarmee gaat het voorstel niet verder dan noodzakelijk.

Indien er voorstellen volgen waaruit nieuw beleid voortvloeit, bijvoorbeeld in de vorm van een voorstel voor een raadaanbeveling of een richtlijn, dan zal het kabinet deze na publicatie appreciëren middels een BNC-fiche en met uw Kamer delen. In BNC-fiches wordt altijd getoetst op bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit en worden ook eventuele financiële gevolgen meegenomen.

De leden van de VVD-fractie lezen dat het Cypriotische voorzitterschap hoopt de onderhandelingen IORP in de Raad nog deze maand af te ronden en dat de Minister voornemens is in te stemmen met een concept-Raadspositie indien deze aansluit bij de Nederlandse inzet en geen substantiële nieuwe elementen bevat die daarvan afwijken. Deze leden vragen de Minister of inmiddels een concept-Raadspositie voorligt en, zo ja, of daarin de eerder door deze leden benoemde aandachtspunten afdoende zijn geborgd, in het bijzonder het behoud van nationale beleidsruimte bij het Uniform Pensioenoverzicht, de proportionaliteit van de aanvullende informatievereisten en de bezwaren tegen een brede, algemene zorgplicht. Deze leden verzoeken de Minister de Kamer over de hoofdlijnen van een concept-Raadspositie te informeren voordat Nederland daarmee instemt.

Er is thans een concept-Raadspositie verspreid en hiervoor geldt een stilteprocedure tot woensdag 24 juni 18.00 uur. Daarna zal een concept-Raadspositie worden voorgelegd aan Coreper van 26 juni.

De concept-Raadspositie bevat significante verbeteringen in lijn met de Nederlandse inzet. Zo zijn de in het oorspronkelijke voorstel aan EIOPA en de Europese Commissie toegekende gedelegeerde bevoegdheden geschrapt. Ook zijn toezichteisen die zouden leiden tot aanzienlijke regeldruk voor fondsen en toezichthouders, uit het voorstel gehaald. Ten aanzien van de door de VVD genoemde aandachtspunten, geldt dat het voorstel voor harmonisering van het Uniform Pensioenoverzicht is geschrapt en de informatievereisten significant zijn verminderd.

De algemene zorgplicht maakt nog steeds onderdeel uit van de concept-Raadspositie, maar zoals ik eerder heb aangegeven is er al veel in de Nederlandse wet geregeld⁷. Mijn inschatting is dat, gezien hetgeen nu al in de wet is opgenomen, het voorschrift inzake een algemene zorgplicht zoals dat nu in de concept-Raadspositie staat, niet zal leiden tot een significante verzwaring van de regeldruk voor pensioenfondsen. Bij de implementatie van de richtlijn zal ik binnen de ruimte die daar dan voor is,

⁷ Kamerstukken II 2025/26, 21 501–31, nr. 816

ook scherp oog blijven houden voor de regeldrukeffecten voor Nederlandse pensioenfondsen.

Op basis van de huidige tekst ben ik van mening dat de concept-Raadspositie op belangrijke onderdelen tegemoetkomt aan de Nederlandse belangen. Zoals ik in de geannoteerde agenda⁸ al heb aangegeven zal Nederland instemmen met de concept-Raadspositie als de concept-Raadspositie voldoet aan de BNC-inzet en geen substantiële nieuwe elementen bevat die afwijken van de Nederlandse inzet. Nederland kan instemmen met de tekst die in stilteprocedure is gebracht. Ik verwacht dat uw Kamer de concept-Raadspositie ten behoeve van Coreper op 26 juni a.s. later deze week in kan zien op het *Delegates Portal* van de Raad van de Europese Unie.

De leden van de VVD-fractie lezen voorts dat de rapporteur een nieuw concept van qualifying productive investments introduceert, bedoeld om de langetermijnfinanciering van de reële economie te ondersteunen. Deze leden ontvangen graag een nadere toelichting op de reikwijdte van dit begrip en op de verplichtingen die daaruit voor pensioenfondsen zouden kunnen voortvloeien. Genoemde leden vragen de Minister in hoeverre dit concept in de praktijk leidt tot sturing van het beleggingsbeleid, hoe het zich verhoudt tot de vrijheid van fondsen om naar eigen inzicht en risicohouding te beleggen, maar ook wat de positieve effecten op de economie en toegang tot financiering voor start- en scale-ups zullen zijn.

In het concept-rapport van de rapporteur Boeselager wordt het concept *qualifying productive investments* geïntroduceerd. Het betreft geen definitief standpunt van het Europees Parlement op het voorstel tot herziening van IORP II. In artikel 19, lid 1dc, van het concept-rapport wordt hiervoor een lidstaatoptie geïntroduceerd om gunstigere regels toe te passen op productieve investeringen die gereguleerd zijn of een laag risicoprofiel kennen volgens het voorstel. Dit is dus geen verplichting. Vervolgens wordt een lijst genoemd van o.a. Europese investeringsvehikels waarin belegd kan worden tegen gunstige regulering zoals het *European Long-term Investment Fund* en *European Venture Capital Fund*. Als dit concept zou worden toegepast zou het echter sturend kunnen zijn voor het beleggingsbeleid en het handelen door het pensioenfonds in het belang van deelnemers volgens het prudent person beginsel kunnen belemmeren. Ik ben geen voorstander van regelgeving die een belemmering of verstoring kan zijn van afwegingen in het (strategisch) beleggingsbeleid die in het belang van de deelnemers worden gemaakt ten behoeve van het prudent person beginsel.

Ik sta positief tegenover meer investeringen in Europa in bijvoorbeeld durfkapitaal. Echter, stimulering van deze investeringen door sturing van de investeringen met een lijst van investeringsvehikels kan leiden tot onnodige prijsopdrijving door een grotere vraag naar deze investeringsmogelijkheden. Dit zou de opbrengst van deze investeringen doen verminderen en deze investeringsmogelijkheden onnodig duur maken. Ik ben daarom ook voorstander om start-ups en scale-ups op andere wijzen te stimuleren.⁹

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 29 juni 2026 en de

⁸ Kamerstukken II 2025/26, 21 501–31, nr. 828

⁹ Kamerstukken II 2024/25, 32 637, nr. 690.

Informele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 6 juli 2026, alsmede van de bijbehorende brieven en fiches. Deze leden hebben hierover enkele vragen.

De leden van de CDA-fractie nemen kennis van de stand van zaken rond de herziening van de IORP II-richtlijn. Zij onderschrijven dat aanvullende pensioenstelsels in Europa kunnen bijdragen aan een adequaat pensioeninkomen en langetermijninvesteringen, maar benadrukken dat Europese regels geen afbreuk mogen doen aan goed functionerende nationale pensioenstelsels zoals het Nederlandse stelsel.

In Nederland hangt het aanvullende pensioenstelsel nauw samen met collectieve afspraken en de rol van sociale partners. Deze leden vragen hoe de regering in de verdere onderhandelingen borgt dat de rol van sociale partners en de nationale kenmerken van het Nederlandse pensioenstelsel voldoende beschermd blijven.

In de huidige IORP II richtlijn is al vastgelegd dat de richtlijn geen afbreuk doet aan het nationale sociaal- en arbeidsrecht op het gebied van de organisatie van pensioenstelsels, waaronder verplichte deelneming en het resultaat van collectieve arbeidsovereenkomsten. Dat uitgangspunt is in de voorstellen voor de herziening van IORP II onverminderd van toepassing. In de Raadsonderhandelingen is waar nodig aandacht gevraagd voor de rol van de sociale partners en de nationale kenmerken van het Nederlandse pensioenstelsel. Er bestaat begrip voor de Nederlandse inbreng. Het Nederlandse stelsel van aanvullende pensioenen is het grootste van de Europese Unie en onze argumenten dragen in dat opzicht gewicht. Ik ben van mening dat in de concept-Raadspositie van het Cypriotische voorzitterschap de rol van sociale partners en de nationale kenmerken van het Nederlandse pensioenstelsel voldoende beschermd blijven.

Daarnaast lezen deze leden dat in het Europees Parlement een voorstel is gedaan waarbij pensioenfondsen met meer dan € 1 miljard vermogen minstens 2% daarvan zouden moeten beleggen in durfkapitaal. Zij vragen hoe de regering dit voorstel beoordeelt.

Pensioenfondsen handelen op basis van het prudent person beginsel in belang van hun deelnemers en gepensioneerden volgens de Wet toekomst pensioenen. Het is goed dat pensioenfondsen bij het bepalen van hun strategisch beleid de ruimte hebben om de belangen van hun deelnemers te volgen. Het Commissievoorstel voor de herziening van IORP II onderschrijft het prudent person beginsel en geeft daarmee ook aan dat het inderdaad belangrijk is dat pensioenfondsen in het belang van hun deelnemers kunnen handelen.

Het voorstel om minimaal 2% van het pensioenvermogen van pensioenfondsen met meer dan één miljard euro aan vermogen te beleggen in durfkapitaal komt uit het concept-rapport van rapporteur Boeselager en betreft geen definitief standpunt van het Europees Parlement op het voorstel tot herziening van IORP II. Dit voorstel is niet in lijn met prudent person beginsel. Een dergelijke verplichting belemmert pensioenfondsen om hun beleggingsbeleid zo in te richten dat dit in lijn is met het beleggingsrisico dat deelnemers kunnen en willen nemen. Dit is niet in het belang van de deelnemers aan het pensioenfonds. Een minimum investeringslimiet past niet bij minimum harmonisatie. Ik ben dus ook geen voorstander van dit voorstel. Mocht het EP dit voorstel in deze vorm

te zijner tijd in de triloog-fase inbrengen dan zal ik bovenstaande bezwaren hierover inbrengen.

Het versterken van de bescherming van deelnemers op Europees niveau is een belangrijke ambitie, de leden van de CDA-fractie lezen dat de Minister hierover in zijn antwoorden van maart schrijft: «Voor wat betreft de zorgplicht geldt dat er al veel in de wet geregeld is» en dat de inzet van het kabinet tijdens deze onderhandelingen is «om de aanvullende regeldruk in de sector te beperken, terwijl ook het belang van de bescherming van deelnemers goed in het vizier wordt gehouden».

Kan de Minister concretiseren waar deze inzet van het kabinet precies op ziet als het gaat om het beperken van aanvullende regeldruk? Deelt de Minister de zorg van de Pensioenfederatie dat een algemene zorgplicht kan leiden tot juridische onduidelijkheid voor pensioenuitvoerders, toezichthouders en de recht-spraak?

De inzet van het kabinet is er in zijn algemeenheid op gericht om voorstellen die leiden tot aanvullende regeldruk voor de sector, kritisch te beoordelen op de vraag of de voorstellen ook daadwerkelijk leiden tot betere bescherming van deelnemers. Het oorspronkelijke voorstel is in de concept-Raadsinstructie op een aantal punten in belangrijke mate aangepast. Het voorstel voor een algemene zorgplicht maakt nog steeds onderdeel uit van de concept-Raadspositie. Ik heb inderdaad eerder aangegeven dat voor wat betreft de zorgplicht geldt dat er al veel in de wet geregeld is.¹⁰ Mijn inschatting is dat, gezien hetgeen nu al in de wet is opgenomen, het voorschrift inzake een algemene zorgplicht zoals dat nu in de concept-Raadsinstructie staat, niet zal leiden tot een significante verzwaring van de regeldruk voor pensioenfondsen. Waar nodig zal ik bij de implementatie verder toelichten wat de zorgplicht betekent.

Ik merk hierbij op dat een Raadspositie niet het eindstation van de onderhandelingen is. Nadat ook het Europees Parlement een positie heeft bepaald (naar verwachting dit najaar), zal de Raad samen met het EP tot een uiteindelijk politiek akkoord moeten komen. Ook in deze zogenoemde triloog-onderhandelingen zal Nederland zich blijven inzetten voor het beperken van de regeldruk voor pensioenfondsen.

De leden van de CDA-fractie nemen kennis van het voorlopig akkoord over de herziening van Verordening 883/2004 en constateren dat het kabinet dit akkoord niet heeft gesteund, onder meer vanwege de verruiming van de export van werkloosheidsuitkeringen. Deze leden vragen hoe de regering de risico's beoordeelt voor controle, handhaving en activering naar werk wanneer WW-uitkeringen langer kunnen worden geëxporteerd, en welke concrete waarborgen noodzakelijk worden geacht om te voorkomen dat begeleiding naar werk tekortschiet of de rechtmatigheidscontrole verslechtert. Daarnaast vragen deze leden wanneer de Kamer duidelijkheid ontvangt over de uitvoeringsgevolgen en de kosten, die door UWV en SVB in kaart worden gebracht.

¹⁰ Kamerstukken II 2025/26, 21 501–31, nr. 816

Activering naar werk

Risico's

Wanneer een WW-gerechtigde met behoud van WW-uitkering gedurende maximaal zes maanden in een andere lidstaat naar werk gaat zoeken, moet de betrokkene zich houden aan de sollicitatieverplichtingen van die lidstaat en is diezelfde lidstaat verantwoordelijk voor ondersteuning bij het vinden van werk en controle op het voldoen aan de voorwaarden voor het recht op uitkering. De kern van dit systeem verandert niet. Onder de huidige exportregeling is bekend dat WW-gerechtigden die de uitkering exporteren in de andere lidstaat minder vaak werk vinden dan WW-gerechtigden die in Nederland verblijven. Dat risico zal zich over een langere duur kunnen voordoen (nu drie maanden, straks zes maanden). Mogelijk speelt hier – vooral in lidstaten die lagere kosten van levensonderhoud hebben – het ontbreken van een financiële prikkel voor het vinden van werk een rol. Ook kan de situatie op de plaatselijke arbeidsmarkt meespelen.

Waarborgen

Nederland heeft zich in de onderhandelingen onder meer ingespannen voor het verkrijgen van een betere informatiepositie van UWV. Deze inspanningen zijn beloofd. In het politiek akkoord is in de laatste fase van de onderhandelingen aan de tekst van het akkoord toegevoegd dat de lidstaat waar naar werk wordt gezocht, de lidstaat die de uitkering betaalt maandelijks moet informeren of de WW-gerechtigde zich houdt aan de controle- en arbeidsbemiddelings- of activeringsprocedures in die lidstaat. Met deze toevoeging wordt beoogd UWV meer zicht en grip te geven op de situatie van de WW-gerechtigde die in een andere lidstaat naar werk zoekt.

Om de financiële stimulans voor het vinden van werk te bevorderen, heeft Nederland zich tijdens de onderhandelingen daarnaast onder meer ingespannen voor een wijziging van de bepaling in Verordening 883/2004 die de berekening van de hoogte van de werkloosheidsuitkering regelt. Nederland wil hierin opnemen dat inkomsten die tijdens de (dagloon)referentieperiode zijn ontvangen in een andere lidstaat, worden meegenomen in de hoogte van de WW-uitkering. Als die inkomsten in die andere lidstaat lager zijn heeft dit een dempend effect op de hoogte van de WW. Daarmee wordt de hoogte van de geëxporteerde WW-uitkering van mensen die korter dan een jaar in Nederland hebben gewerkt meer in overeenstemming gebracht met de kosten voor levensonderhoud van het woonland. Dit voorstel van Nederland is niet overgenomen. Nederland zal zich hiervoor blijven inzetten in het kader van nieuwe voorstellen die de Europese Commissie wil presenteren om de werkhervattingskansen bij de export van werkloosheidsuitkeringen te verbeteren.

Controle en handhaving

Risico's

Controle en handhaving is per definitie ingewikkelder als de uitkeringsgerechtigde niet in Nederland verblijft. In Nederland is er door een koppeling van systemen immers meer inzicht in de situatie van de WW-gerechtigde. Een dergelijke koppeling bestaat niet met andere lidstaten. Daardoor is het moeilijker om te controleren of de WW-gerechtigde bijvoorbeeld werk hervat in een andere lidstaat.

In de tekst van het akkoord is afgesproken dat de lidstaat waar de WW-gerechtigde woont de lidstaat die de uitkering betaalt moet informeren (onmiddellijk of op verzoek van UWV), wanneer zich een situatie voordoet die van invloed kan zijn op het recht op uitkering. Deze verplichting bestond al maar is aangescherpt, mede op aandringen van Nederland. De informatiepositie van UWV is hierdoor verbeterd.

Nederland heeft tijdens de onderhandelingen gepleit voor verdergaande maatregelen. Zo heeft Nederland voorgesteld dat UWV *maandelijks* op de hoogte wordt gesteld van een eventuele werkherhvatting wanneer de WW-gerechtigde in een andere lidstaat naar werk zoekt met behoud van uitkering. Ook heeft Nederland gepleit voor het opnemen van afspraken over de mogelijkheid van bulkgegevensuitwisseling wanneer WW-gerechtigden in een andere lidstaat verblijven. In het politiek akkoord is wel een expliciete grondslag opgenomen voor dergelijke gegevensuitwisselingen op bilateraal niveau, maar Nederland had graag concretere en EU-brede procesafspraken gezien voor dergelijke gegevensuitwisselingen in het kader van de export van werkloosheidsuitkeringen. Nederland zal zich hiervoor blijven inzetten in het kader van nieuwe voorstellen die de Europese Commissie wil presenteren om de controle en handhaving bij de export van werkloosheidsuitkeringen te verbeteren.

Uitvoeringstoetsen

Ik zal UWV en de SVB vragen om een uitvoeringstoets te verrichten om inzicht te krijgen in de kosten en eventuele besparingen voor de implementatie en uitvoering van het akkoord. Naar verwachting zullen UWV en de SVB de uitvoeringstoetsen begin december opleveren.

De leden van de CDA-fractie verzoeken de Minister om de geraamde extra WW-uitgaven van circa € 14 miljoen per jaar uit te splitsen naar grensarbeiders, andere mobiel werkenden en overige uitkeringsgerechtigden.

De geraamde circa € 14 miljoen per jaar is de som de drie belangrijkste wijzigingen in het werkloosheidshoofdstuk¹¹:

- 1) De verwachte kosten van de invoering van een wachttijd van één maand voordat tijdvakken van verzekering worden meegeteld voor de opening van het recht op een uitkering. Deze kosten worden geraamd op circa € 1,5 miljoen per jaar en vallen in de categorie «overige uitkeringsgerechtigden». Hierbij gaat het om mensen die eerder in Nederland werkten en binnen een maand in een andere lidstaat werkloos zijn geworden.
- 2) De verwachte kosten van de verlenging van de exporttermijn van drie naar zes maanden. Deze kosten worden geraamd op circa € 1,6 miljoen per jaar en vallen voor 80–90% in de categorie «andere mobiel werkenden (hierna: niet-grensarbeiders)».¹²
- 3) De verwachte kosten van de nieuwe aanwijfsregel voor volledig werkloze grensarbeiders en niet-grensarbeiders. Deze kosten worden in totaal geraamd op € 10,6 miljoen per jaar. Naar verwachting

¹¹ Dit bedrag is exclusief uitvoeringskosten of eventuele besparingen. Ik zal UWV en SVB vragen om een uitvoeringstoets te verrichten om inzicht te krijgen in de kosten en eventuele besparingen van een akkoord. Vooralsnog wordt indicatief rekening gehouden met eenmalig € 1,5 miljoen euro per organisatie voor de implementatie van de wijzigingen.

¹² Gebaseerd op de huidige exportcijfers, die naar verwachting 80–90% de export naar het woonland door niet-grensarbeiders betreft. In de toekomst zullen ook grensarbeiders gebruik kunnen maken van de verlengde exporttermijn. Dit effect is meegenomen in de raming van maatregel 3.

bestaat deze groep voor circa 75% uit grensarbeiders en voor 25% uit de categorie niet-grensarbeiders.¹³

Tevens vragen deze leden om een inkomenseffectanalyse van de voorgestelde wijzigingen voor grensarbeiders, uitgaande van een werknemer woonachtig in Nederland en werkzaam in België respectievelijk Duitsland, een werknemer woonachtig in België respectievelijk Duitsland en werkzaam in Nederland, een bruto maandloon van € 3.500, volledige werkloosheid na 20 en 24 weken arbeid als grensarbeider en een verzekeringsverleden van 10 jaar in het woonland. Daarbij vragen deze leden tevens inzicht in de hoogte, duur en financieringsbron van de werkloosheidsuitkering onder zowel het huidige als het voorgestelde stelsel.

Allereerst moet worden opgemerkt dat de bestaande uitkeringsrechten onaangetast blijven. De nieuwe regels zien alleen op aanvragen voor werkloosheidsuitkeringen die zijn ingediend op of na de datum van toepassing van de wijzigingsverordening.¹⁴

Het antwoord op deze vraag wordt voor België en Duitsland gebaseerd op de Missoc-tabellen (die algemene informatie geven over de socialezekerheidsstelsels van de lidstaten) en op de website van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA).¹⁵

Bij de beantwoording wordt uitgegaan van een bruto maandloon van € 3.500. Doordat tijdvakken uit andere lidstaten kunnen worden meegeteld, geldt bij het uitwerken van de voorbeelden dat er sprake is van een arbeids- / verzekeringsverleden van tien jaar. Daarbij wordt er ook vanuit gegaan dat er sprake is van een ononderbroken verzekeringsperiode van tien jaar.

Hoogte, duur en financieringsbron Nederlandse WW in 2026

- € 2.625 bruto per maand (eerste 2 maanden, 75% van € 3.500 bruto)
- € 2.450 bruto per maand (daarna, 70% van € 3.500 bruto)
- Duur: 10 maanden
- De WW-uitkering wordt gefinancierd door het Algemeen Werkloosheidsfonds (AWf). Werkgevers betalen AWf-premies over het brutoloon van hun werknemers.

Hoogte, duur en financieringsbron Belgische werkloosheidsregeling

- € 2.275 bruto per maand (eerste 3 maanden, 65% van € 3.500 bruto)

¹³ Momenteel betaalt het woonland de werkloosheidsuitkering aan volledig werkloze grensarbeiders. Het woonland verhaalt de kosten voor 3 tot 5 maanden (precieze periode is afhankelijk van het arbeidsverleden) op het werkland. In de nieuwe situatie wordt het werkland verantwoordelijk voor de betaling van de werkloosheidsuitkering aan volledig werkloze grensarbeiders en vervallen het verhaal en de vergoedingen. Voor de raming is gekeken naar de huidige stromen van verhaal en vergoedingen voor WW-uitkeringen naar het buitenland. Die ramingen gaan over zowel grensarbeiders als over niet-grensarbeiders. Naar verwachting bestaat deze groep voor circa drie kwart uit grensarbeiders. In de periode 2018–2020 betaalde UWV namelijk 76% van het aantal compensaties aan het buitenland aan Duitsland en België. UWV ontvangt andersom ook de meeste compensaties van deze twee landen. Bron: «Een Nederlandse uitkering in het buitenland. Dienstverlening en handhaving door het UWV bij export van uitkeringen». Algemene Rekenkamer, 2022

¹⁴ De datum van toepassing van de wijzigingen in het werkloosheidshoofdstuk is twee jaar na de inwerkingtreding van de wijzigingsverordening.

¹⁵ Bronnen: www.missoc.org/missoc-database/comparative-tables en RVA_Infolblad_T201 en RVA_Hervorming_Werkloosheidsreglementering. Gezien de korte beantwoordingstermijn heeft hierover geen contact plaatsgevonden met overheden van andere lidstaten, het betreft dus een indicatieve inschatting.

- € 2.100 bruto per maand (4e tot 12e maand, 60% van € 3.500 bruto)
- Duur:
 - Basisperiode: 12 maanden (voor iedereen die aan de toelatingsvoorwaarden voldoet)
 - Bij 10 jaar verzekeringsverleden wordt de uitkering verlengd tot maximaal 24 maanden. Voorwaarde: Minimaal 312 arbeids- of gelijkgestelde dagen in de afgelopen 36 maanden.
- De Belgische werkloosheidsuitkering wordt gefinancierd door sociale bijdragen (werkgeversbijdragen en werknemersbijdragen).

Hoogte, duur en financieringsbron Duitse werkloosheidsregeling (Arbeitslosengeld I)

- € 1.657 bruto per maand (met kinderen: € 1.845 bruto per maand.)
- Duur: 12 maanden als de verzekerde jonger is dan 50 jaar
 - 15 maanden als de gerechtigde tussen de 50 en 54 jaar oud is;
 - 18 maanden tussen de 55- en 57-jarige leeftijd; en
 - 24 maanden als de uitkeringsgerechtigde ouder is dan 58.
- De Duitse werkloosheidsverzekering wordt gefinancierd door werkgevers- en werknemersbijdragen.

Wanneer welke uitkering

In de twee tabellen hieronder wordt weergegeven wanneer welke lidstaat bevoegd is

Woonland Nederland	Huidige situatie	Toekomstige situatie
Werkland België meer dan 22 weken gewerkt	Nederland bevoegd	België bevoegd
Werkland België, minder dan 22 weken gewerkt	Nederland bevoegd	Nederland bevoegd
Werkland Duitsland, meer dan 22 weken gewerkt	Nederland bevoegd	Duitsland bevoegd
Werkland Duitsland, minder dan 22 weken gewerkt	Nederland bevoegd	Nederland bevoegd

Werkland Nederland	Huidige situatie	Toekomstige situatie
Woonland België meer dan 22 weken gewerkt	België bevoegd	Nederland bevoegd
Woonland België, minder dan 22 weken gewerkt	België bevoegd	België bevoegd
Woonland Duitsland, meer dan 22 weken gewerkt	Duitsland bevoegd	Nederland bevoegd
Woonland Duitsland, minder dan 22 weken gewerkt	Duitsland bevoegd	Duitsland bevoegd

De leden van de CDA-fractie vragen voorts welke staat op grond van de belastingverdragen tussen Nederland en België respectievelijk Duitsland bevoegd is tot belastingheffing over WW-uitkeringen die door het voormalige werkland worden betaald aan grensarbeiders die in een andere lidstaat wonen, en of is onderzocht of de nieuwe coördinatie kan leiden tot situaties waarin premieheffing, uitkeringsfinanciering en belastingheffing in verschillende lidstaten plaatsvinden. Indien dat het geval is, vragen deze leden wat dit betekent voor de netto-uitkeringspositie van betrokken grensarbeiders en of dergelijke situaties wenselijk worden geacht, en indien dat niet het geval is, welke mogelijkheden het kabinet ziet om deze fiscale en sociale discoördinatie te voorkomen.

WW-uitkeringen die door het voormalig werkland worden betaald, worden in principe onder het belastingverdrag Nederland-België in het woonland van de grensarbeider belast, terwijl de premieheffing plaatsvindt in het voormalig werkland. De wijziging van de Verordening leidt ertoe dat de premieheffing over WW-uitkeringen verschuift van het woonland naar het voormalig werkland. Deze «discoördinatie» doet zich onder de huidige Verordening 883/2004 niet voor bij volledig werkloze grensarbeiders.

Wat betreft de netto-uitkeringspositie kan het volgende worden opgemerkt: de exacte gevolgen zijn afhankelijk van de feiten en omstandigheden van de individuele situatie en kunnen voordelig of nadelig uitpakken.

Hoewel discoördinatie idealiter wordt voorkomen, zijn de afspraken in de belastingverdragen primair bedoeld om heffingsrechten te verdelen en dubbele belasting te voorkomen. Volledigheidshalve moet worden opgemerkt dat een herziening van belastingverdragen alleen mogelijk is met instemming van beide landen. Het ligt niet op voorhand in de rede om het belastingverdrag met België te herzien.

In relatie tot Duitsland is er geen sprake van «discoördinatie» tussen de premieheffing en de belastingheffing, omdat onder het belastingverdrag Nederland-Duitsland het heffingsrecht over de WW-uitkering wordt toegewezen aan land waar de uitkering uit afkomstig is. De betrokken persoon is dan sociaal verzekerd in het voormalige werkland en betaalt daar ook belasting.

De leden van de CDA-fractie lezen dat verwijzingen naar tweede-pijlerpensioenen uit Bijlage XI van Verordening 883/2004 worden verwijderd, waardoor een flexibel gekozen pensioendatum met een tweede-pijlerpensioen of vergelijkbare uitkering voorafgaand aan de AOW-leeftijd niet langer kan leiden tot verdragsrecht op zorg ten laste van Nederland. Deze leden vragen welke categorieën personen hierdoor worden geraakt, hoeveel personen naar verwachting worden getroffen en of het klopt dat personen met uitsluitend een niet-wettelijk Nederlands prepensioen of vergelijkbare uitkering in het buitenland niet langer als verdragsgerechtigde kunnen worden aangemerkt. Daarnaast vragen deze leden naar de gevolgen hiervan voor de toegang tot medische zorg in het woonland, de toegang tot medische zorg tijdens tijdelijk verblijf in Nederland, het verblijfsrecht op grond van Richtlijn 2004/38/EG en de verplichting tot het afsluiten van een particuliere zorgverzekering in het woonland, en of hierbij overgangsproblemen worden voorzien en op welke wijze deze worden ondervangen.

Tot slot vragen de leden van de CDA-fractie naar de algemene gevolgen van het bereikte akkoord en verzoeken zij het kabinet om per categorie aan te geven welke concrete nadelige gevolgen worden verwacht voor grensarbeiders, andere mobiel werkenden, werkloosheidsuitkeringsgerechtigden, gepensioneerden en de uitvoering door UWV en SVB, alsmede welke van deze gevolgen doorslaggevend zijn geweest in het besluit om het voorlopig akkoord niet te steunen.

De gevolgen van het bereikte akkoord voor mensen die grensoverschrijdend werken (grensarbeiders en andere mobiel werkenden (hierna: niet-grensarbeiders)) of mensen die in grensoverschrijdend verband een uitkering ontvangen, verschillen sterk van geval tot geval. De grenswerker

of (potentiële) uitkeringsgerechtigde kan door één of meer van de wijzigingen in het akkoord en afhankelijk van zijn persoonlijke situatie, (financiële) voor- en/of nadelen van het akkoord ondervinden.

De grootste impact voor grensarbeiders en niet-grensarbeiders is waarschijnlijk gelegen in de aanpassingen met betrekking tot de werkloosheidsuitkeringen.

Volledig werkloze grensarbeiders die (langer dan) 22 weken in het werkland hebben gewerkt maken voortaan aanspraak op een werkloosheidsuitkering uit het werkland, terwijl zij onder de huidige regels een werkloosheidsuitkering in het woonland moeten aanvragen. Of dit voor- of nadelig uitpakt hangt af van het woon-, dan wel het werkland van de betrokkene én van de specifieke situatie van de betrokkene.

Niet-grensarbeiders kunnen de werkloosheidsuitkering langer ontvangen in het woonland dan nu het geval is. Daar staat tegenover dat deze groep onder de huidige regels in theorie (mits aan de voorwaarden wordt voldaan) al na één dag werken aanspraak kan maken op een werkloosheidsuitkering uit het werkland, terwijl onder het akkoord eerst de affiliatieperiode van 22 weken moet worden doorlopen. De introductie van de affiliatieperiode heeft tot gevolg dat niet-grensarbeiders die maar kort in Nederland werken terwijl ze in een andere lidstaat wonen, niet langer aanspraak maken op een WW-uitkering in Nederland.

De effecten voor de SVB en UWV worden in kaart gebracht bij de uitvoeringstoetsen.

Algemene toelichting over zorg in de verordening

De Europese Verordening 883/2004 coördineert de sociaalezekerheidsstelsels van EU-landen. Gegeven de situatie van de burger, bepaalt de Verordening welk land verantwoordelijk is voor sociale verzekeringen en dit voorkomt dat iemand nergens of juist in meerdere landen tegelijkertijd is verzekerd. In het verlengde hiervan regelt de verordening ook hoe je, wanneer je in een ander EU-land woont, werkt, studeert of tijdelijk verblijft, zorg ontvangt en welke lidstaat dit betaalt.

Aanpassing Bijlage XI

Bijlage XI van deze verordening beschrijft bijzondere bepalingen per lidstaat voor de toepassing van de verordening en geeft hiermee praktische invulling aan grensoverschrijdende zorg (denk aan wie moet zich verzekeren, welke zorgrechten je in Nederland hebt als je elders verzekerd bent, wie zorg ten laste van Nederland kan krijgen). Met deze nieuwe aanpassingen in bijlage XI zijn verwijzingen naar verouderde, deels niet meer van kracht zijnde, wet- en regelgeving en onduidelijke niet goed uitvoerbare passages verwijderd.

Bijlage XI is daarmee vereenvoudigd en geüpdatet. Alle bestaande rechten die voorzien in zorg ten laste van Nederland blijven bestaan. Dat is geregeld in het overgangsrecht. Nieuwe gevallen worden op hun eigen merites beoordeeld, maar in die gevallen is uiteraard geen sprake van een bestaand recht.

In de huidige tekst van bijlage XI was een verwijzing opgenomen naar arbeidsvoorwaarden die de verzorging van gewezen werknemers ten doel heeft, die vanaf 55 jaar en vóór 65 jaar van een dergelijke arbeidsvoorwaarde gebruikmaken. In de praktijk is en was niet duidelijk waar die passage precies naar verwees. Dat maakte dat in de praktijk een keuze-

recht was ontstaan: als een burger zich meldde bij CAK ontstond er een recht op zorg betaald door Nederland, als een burger zich niet meldde bij CAK ontstond er geen recht op zorg betaald door Nederland. Die onduidelijke situatie vindt het kabinet onwenselijk en die situatie is nu hersteld.

Zorg in het woonland is en blijft voor iedereen toegankelijk, mede op basis van de recente Hofuitspraak «*A. tegen Latvijas Republikas Veselības ministrija (C-535/19)*» op basis waarvan het een economisch niet actieve burger niet kan worden tegengeworpen dat hij van zijn recht op vrij verkeer van personen gebruik maakt. Uiteraard mag de EU-burger geen onredelijke last vormen voor de overheidsfinanciën van het nieuwe EU-woonland. Het nieuwe EU-woonland mag daarom voorwaarden stellen aan bijdragen voor een ziektekostenverzekering.

Deze voorwaarden kunnen onder meer inhouden dat de EU-burger een premiebijdrage betaalt aan het publieke zorgstelsel van het nieuwe EU-woonland, of dat de EU-burger een betaalbare particuliere ziektekostenverzekering afsluit.

Het is niet precies aan te geven uit hoeveel personen deze huidige groep van personen bestaat die van de arbeidsvoorwaarden op basis van een tweede pijler pensioensysteem gebruik maken en die in het buitenland wonen. Er wordt in de cijfers geen onderscheid gemaakt tussen gepensioneerden, uitkeringsgerechtigden en daaraan gelijkgestelden met een recht op zorg ten laste van Nederland. Er zijn wel cijfers beschikbaar van de gehele groep van gepensioneerden, uitkeringsgerechtigden en daaraan gelijkgestelden. In 2024 waren er 86.868 gepensioneerden, uitkeringsgerechtigden en daaraan gelijkgestelden met een recht op zorg ten laste van Nederland. Conform de reguliere afspraken die volgen uit de Verordening hebben ook nabestaanden recht op en toegang tot zorg in hun EU-woonland en kunnen zij zich aansluiten bij het stelsel van hun woonland. Daarmee wordt gebruik gemaakt van het geboden zorgpakket in het woonland. Voor nabestaanden wijzigt er overigens niets. Hiermee is de zorg in de basis goed geregeld. Er zijn geen gevolgen voor het recht op toegang tot medische zorg in het woonland.

Zoals aangegeven in mijn brief van 10 juni bevat het akkoord plus- en minpunten. Het kabinet beoordeelt voornoemde invoering van de affiliatietermijn als positief, terwijl de verruiming van de export van werkloosheidsuitkeringen als negatief wordt beoordeeld. Andere positieve elementen zijn de nieuwe afspraken die bijdragen aan handhaving op het terrein van A1-verklaringen, de wijzigingen in het hoofdstuk gezinsbijlagen (die een duidelijkere en eenvoudigere regeling voor gezinsbijlagen behelzen) en de afspraken die gegevensuitwisseling met andere lidstaten en invordering van premies en onverschuldigd betaalde uitkeringen beogen te bevorderen. Alles afwegende is het kabinet van mening dat het akkoord onder de streep onvoldoende tegemoetkomt aan de Nederlandse wensen. Hierbij is de verruiming van de mogelijkheden voor de «export» van WW-uitkeringen doorslaggevend geweest.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de Europese Anti-Armoedestrategie. Zij onderschrijven het belang van preventie, werk, financiële educatie, vroegsignalering en laagdrempelige hulp bij geldzorgen en beginnende schulden.

Deze leden vragen hoe het kabinet ervoor zorgt dat deze elementen voldoende worden meegenomen in de verdere Europese uitwerking. In het bijzonder vragen deze leden hoe de Nederlandse praktijk van laagdrempelige ondersteuning, sociaal-

juridische hulp, schuldhulpverlening en de inzet van vrijwilligersorganisaties onder de aandacht wordt gebracht in Europees verband.

Het Nationaal Programma Armoede en Schulden zet in op het voorkomen en verhelpen van armoede voor iedereen die onder of net boven de armoedegrens leeft. Preventie door onder andere financiële educatie, toeleiden naar werk, vroegsignalering en laagdrempelige hulp bij geldzorgen en beginnende schulden zijn belangrijke elementen daarin. Het kabinet deelt de aanpak in Europees verband waar mogelijk en wil ook kennisnemen en leren van goede voorbeelden uit andere Europese lidstaten. Het kabinet ziet uit naar het aangekondigde Commissievoorstel voor een aanbeveling ter ondersteuning van makkelijke en geïntegreerde toegang tot diensten met aandacht voor sociale inclusie en zal bovengenoemde elementen te zijner tijd meenemen in de appreciatie.

Tot slot nemen de leden kennis van de voorgenomen Raadsconclusies over het voorkomen en bestrijden van cybergeweld tegen meisjes. Zij achten het van groot belang dat meisjes online beter worden beschermd tegen seksuele intimidatie, deepfakes en de verspreiding van schadelijke beelden.

Deze leden vragen hoe wordt geborgd dat platforms sneller en effectiever optreden tegen deze vormen van online geweld, en welke inzet Nederland daarbij in Europees verband kiest.

Online platforms dragen verantwoordelijkheid voor het tegengaan van illegale en schadelijke content. Binnen de Europese Unie gelden hiervoor regels, neergelegd in de Digital Services Act (DSA). Zo schrijft de DSA onder meer voor dat platforms moeten voorzien in kennisgevings- en actiemechanismen, via welke illegale inhoud bij hen kan worden gemeld. De zogenoemde zeer grote online platforms moeten de systeemrisico's van hun diensten in kaart brengen en beperken, waaronder risico's met betrekking tot gendergerelateerd geweld, de bescherming van minderjarigen en ernstige negatieve gevolgen voor het lichamelijke en geestelijke welzijn van de persoon. De Europese Commissie ziet primair toe op de naleving van deze regels door zeer grote online platforms en beschikt over instrumenten om deze platforms hierop aan te spreken. Nederland kan de Europese Commissie niet aansturen in haar onafhankelijke toezichthoudende rol, maar heeft in Europees verband herhaaldelijk opgeroepen om, binnen het bestaande Europese kader, aandacht te besteden aan de aanpak van online geweld tegen vrouwen en meisjes. Het kabinet steunt daarnaast de Europese aanpak waarbij online geweld tegen meisjes wordt erkend als een vorm van gendergerelateerd geweld. Daarbij zet Nederland in op strafbaarstelling en vervolging van online vormen van geweld, onder meer via de implementatie van de EU-richtlijn geweld tegen vrouwen.

Ten aanzien van deepfakes, is binnen de Europese Unie een akkoord bereikt over een verbod in de AI-verordening op AI-systemen die materiaal van seksueel kindermisbruik of naaktbeelden zonder toestemming vervaardigen of manipuleren. Het verbod treedt in december dit jaar nog in werking. Verder zet het kabinet erop in om de bestaande mogelijkheden onder de DSA te benutten zodat slachtoffers zo goed mogelijk worden geholpen. Zo ondersteunt het kabinet de stichting Offlimits die door de Autoriteit Consument en Markt (ACM) op basis van de DSA is aangewezen als betrouwbare flagger. Meldingen van Offlimits moeten door hostingdiensten en online platforms met prioriteit worden behandeld. Offlimits kan waar nodig ook doorverwijzen naar specialistische hulp.

De leden van de PRO-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de stukken geagendeerd voor dit schriftelijk overleg. Deze leden hebben ook kennisgenomen van de vorderingen rondom de Europese coördinatieverordening sociale zekerheid.

De leden van de PRO-fractie lezen dat met het voorstel premieshoppen wordt tegengegaan. Deze leden vragen welke gevolgen de voorgestelde wijzigingen hebben voor het gebruik van de A1-verklaring. Deze leden vragen dat de regering uiteenzet op welke wijze misbruik van A1-verklaringen onder de nieuwe voorstellen wordt voorkomen, welke frauderisico's volgens de regering blijven bestaan en welke aanvullende waarborgen worden voorzien.

Met een A1-verklaring kan een werknemer of zelfstandige aantonen in welk land hij of zij sociaal verzekerd is. Dit komt de rechtszekerheid van de werkende ten goede. Tegelijkertijd moet voorkomen worden dat A1-verklaringen aangevraagd worden op basis van constructies of onjuiste informatie met het doel premievoordelen te behalen.

Fraude en misbruik met A1-verklaringen wordt tegengegaan door middel van een aantal wijzigingen in Verordening 883/2004. Bij een detachering van maximaal 24 maanden kan men verzekerd blijven in de uitzendende lidstaat. Onder de huidige Verordening moeten werknemers en zelfstandigen slechts één maand onderworpen zijn aan het socialezekerheidsstelsel van de uitzendende lidstaat, voordat ze met een A1-verklaring gedetacheerd kunnen worden naar een andere lidstaat. Dit wordt met het akkoord verlengd naar drie maanden. Dit helpt tegen het fenomeen waarbij derdelanders naar een EU-lidstaat worden gehaald om van daaruit vrijwel direct gedetacheerd te worden naar een andere EU-lidstaat. Tevens is afgesproken dat in geval van fraude de intrekking van de A1-verklaring terugwerkende kracht heeft. Dit kan betekenen dat over het verleden premies en eventuele uitkeringen verrekend of terugbetaald moeten worden. Dit maakt het minder aantrekkelijk om een schijnconstructie op te zetten.

Verder zijn afspraken gemaakt over de controle van relevante feiten voor de afgifte van een A1-verklaring en is de bemiddelingsprocedure bij geschillen over de A1-verklaring aangescherpt.

Zoals blijkt uit het bovenstaande worden met het akkoord een aantal belangrijke stappen gezet die de handhaving met betrekking tot A1-verklaringen verbeteren. Op dit moment is het belangrijkste om ervoor te zorgen dat deze wijzigingen goed worden geïmplementeerd en vervolgens ook worden gehandhaafd. Als dat gebeurt, kan een goede inschatting worden gemaakt of aanvullende maatregelen nodig zijn.

De leden van de PRO-fractie lezen dat het onderscheid tussen grensarbeiders en niet-grensarbeiders vervalft. Deze leden vragen welke praktische, juridische en financiële gevolgen dit heeft voor werknemers, werkgevers, uitkeringsinstanties en lidstaten.

De «aanwijsregels» in het hoofdstuk werkloosheid wijzen de lidstaat aan die de werkloosheidsuitkering moet betalen: het woonland of de bevoegde lidstaat (hierna: het werkland). Het gaat in deze bepaling om grensarbeiders en «niet-grensarbeiders». Grensarbeiders reizen minimaal een keer per week van hun woonland naar hun werkland. Niet-grensarbeiders zijn alle andere werknemers die in een andere lidstaat wonen dan waar zij werken, zoals bijvoorbeeld seizoenarbeiders of andere «mobiele werkenden» met een tijdelijk contract. De huidige regels

bevatten verschillende regels voor grensarbeiders en niet-grensarbeiders. Het akkoord bepaalt dat dezelfde regels zullen gelden voor alle werklozen die in een andere lidstaat woonden dan het werkland. Hoofregel is dat er aanspraak bestaat op een werkloosheidsuitkering uit het voormalig werkland, indien daar (meer dan) 22 weken is gewerkt.

De belangrijkste wijziging voor grensarbeiders is dat voortaan na 22 weken werken aanspraak bestaat op een uitkering uit het voormalig werkland, terwijl er nu uitsluitend recht op werkloosheidsuitkering uit het woonland kan bestaan.

De belangrijkste wijziging voor niet-grensarbeiders is dat zij voortaan minimaal 22 weken in het werkland moeten werken voordat daar aanspraak op werkloosheidsuitkering bestaat, terwijl er nu in theorie na één dag werken aanspraak op werkloosheidsuitkering bestaat.

Voor beide groepen geldt dat er recht is op «export» van de werkloosheidsuitkering naar het woonland. Hoe lang en onder welke voorwaarden de uitkering mag worden geëxporteerd hangt af van waar de betrokken persoon naar werk wil zoeken. Wordt naar werk gezocht in het woonland, dan is er recht op behoud van uitkering gedurende maximaal zes maanden, eventueel gevolgd door een werkloosheidsuitkering uit het woonland als daar nog een resterend uitkeringsrecht bestaat. Wordt naar werk gezocht in het voormalig werkland, dan is er geen maximale termijn verbonden aan het wonen of verblijven in het woonland met behoud van uitkering.

Wat de financiële consequenties zijn voor grensarbeiders of voor niet-grensarbeiders hangt af van de individuele situatie van de betrokken persoon. Voor werkgevers heeft deze wijziging geen gevolgen.

UWV brengt de gevolgen van de wijzigingen in kaart in een uitvoerings-toets.

Voor lidstaten brengt de wijziging een financiële verschuiving mee. Onder de huidige Verordening moet het woonland van grensarbeiders (en soms ook van niet-grensarbeiders) de werkloosheidsuitkering betalen. Daarvoor ontvangt het woonland een compensatie van het werkland van drie tot vijf maanden, afhankelijk van de duur van het arbeidsverleden. Deze compensatie is niet altijd kostendekkend. In de toekomst moet het werkland de werkloosheidsuitkering vaker gaan betalen. In die lidstaat zijn ook de premies betaald. De nieuwe regeling beoogt daarmee een rechtvaardigere verdeling van de uitkeringslasten tussen de lidstaten te bewerkstelligen. Nederland is vaker «werkland» dan «woonland». Om deze reden leidt de wijziging tot een intensivering van ongeveer € 10,6 miljoen per jaar.

De leden van de PRO-fractie lezen dat een wachttijd van één maand verzekering wordt geïntroduceerd voordat arbeidsverleden uit andere lidstaten meetelt voor het openen van een WW-recht. Deze leden vragen welke gevolgen deze wijziging heeft.

Verordening 883/2004 regelt dat het arbeidsverleden in andere lidstaten mag worden meegeteld voor de beoordeling van een recht op werkloosheidsuitkering. Dit artikel is relevant voor de wekeneis en de arbeidsverledeneis in de WW. Op grond van de huidige Verordening kan in theorie een in Nederland verzekerde werkloze die na één dag werken werkloos wordt en voldoet aan de overige voorwaarden voor een werkloosheidsuitkering

de verzekeringstijdvakken uit een andere lidstaat meenemen en daarmee een WW-recht openen.

In het akkoord wordt geregeld dat een werkloze werknemer eerst een ononderbroken periode van één maand in een lidstaat verzekerd moet zijn geweest voordat het buitenlandse arbeidsverleden wordt meegenomen («wachttijd»). Als de werknemer vóór het verstrijken van die maand werkloos wordt, moet de uitkering worden aangevraagd in het voorlaatste werkland. Die uitkering mag vervolgens zes maanden naar het nieuwe werkland worden geëxporteerd.

Aangezien voor werklozen die in een andere lidstaat woonden dan waar zij werkten (grensarbeiders en «niet-grensarbeiders») een affiliatieperiode geldt van 22 weken, is deze bepaling vooral van belang voor de opening van het recht op werkloosheidsuitkering van mensen met een arbeidsverleden in een andere lidstaat die in één en dezelfde lidstaat wonen en werken. Het gaat dan om een werknemer die van lidstaat A naar lidstaat B emigreert en in lidstaat B binnen een maand werkloos wordt. De verwachting is dat dit niet vaak zal voorkomen en de impact van deze bepaling in de praktijk daarom beperkt zal zijn.

De leden van de PRO-fractie vragen hoe andere lidstaten hebben gereageerd op het door Nederland ingediende non-paper. Deze leden vragen een beschouwing van het speelveld.

Diverse lidstaten hebben zowel in bilaterale als in plenaire vergaderingen positief gereageerd op het Nederlandse non-paper en onderschreven dat er ook na deze herziening een noodzaak is om de coördinatie van sociale zekerheid verder te moderniseren. De meerderheid van de lidstaten gaf er echter de voorkeur aan om eerst tot een akkoord te komen met betrekking tot de lopende herziening.

De leden van de PRO-fractie vragen welke wijzigingen in het huidige voorstel noodzakelijk zijn voordat het kabinet alsnog kan instemmen met een akkoord. Deze leden vragen welke onderdelen de regering daarbij als essentieel beschouwt en op welke punten zij ruimte ziet voor een compromis.

Zoals aangegeven in mijn brief van 10 juni bevat het akkoord plus- en minpunten. Het kabinet beoordeelt de invoering van de affiliatietermijn als positief, terwijl de verruiming van de export van werkloosheidsuitkeringen als negatief wordt beoordeeld. Andere positieve elementen zijn de nieuwe afspraken die bijdragen aan handhaving op het terrein van A1-verklaringen, de wijzigingen in het hoofdstuk gezinsbijslagen (die een duidelijkere en eenvoudigere regeling voor gezinsbijslagen behelzen) en de afspraken die gegevensuitwisseling met andere lidstaten en invordering van premies en onverschuldigd betaalde uitkeringen beogen te bevorderen. Alles afwegende is het kabinet van mening dat het akkoord onder de streep onvoldoende tegemoetkomt aan de Nederlandse wensen. Hierbij is de verruiming van de mogelijkheden voor de «export» van WW-uitkeringen doorslaggevend geweest.

In de Coreper-vergadering van 29 april jl. heeft een grote meerderheid van lidstaten aangegeven het akkoord te kunnen steunen. Slechts vijf lidstaten – waaronder Nederland – konden het akkoord niet steunen. Eén lidstaat heeft een voorbehoud gemaakt. De EMPL-commissie van het Europees Parlement heeft het akkoord op 6 mei jl. met een ruime meerderheid aangenomen. Naar verwachting zal het EP tijdens de plenaire sessie van 6 tot en met 9 juli akkoord gaan in eerste lezing. Wanneer de tekst vervolgens teruggaat naar Coreper en daarna naar de Raad zal dit slechts

zijn voor formele aanname. Aangezien het krachtenveld niet zal wijzigen is er geen ruimte meer voor wijzigingen.

De leden van de PRO-fractie vragen wanneer de uitvoeringstoetsen van UWV en SVB worden verwacht en op welke manier de regering deze zal bezien.

Naar verwachting zullen UWV en de SVB de uitvoeringstoetsen begin december opleveren. Deze uitvoeringstoetsen zijn erop gericht om de effecten op deze organisaties in kaart te brengen en om inzicht te krijgen in de kosten en eventuele besparingen voor de implementatie en uitvoering van het akkoord. Beide uitvoeringsorganisaties zijn reeds goed betrokken geweest tijdens het onderhandelingstraject.

Ik zal uw Kamer informeren over de uitvoeringstoetsen van UWV en de SVB.

Ook hebben de leden van de PRO-fractie een vraag over de platformrichtlijn. Deze leden vragen wanneer de regering de implementatiewet naar de Kamer zal sturen en hoe de deadline van eind dit jaar gehaald wordt.

Het kabinet zal de kamer na de zomer per brief informeren over het tijdpad van de implementatiewet, mede in het licht van de implementatiedeadline van 2 december 2026. Deze deadline is naar verwachting niet realistisch. Het kabinet streeft naar een zo spoedig mogelijke implementatie en hecht daarbij belang aan zorgvuldigheid. De implementatiewet gaat voor de zomer in internetconsultatie.

De leden van de PRO-fractie hebben ook kennisgenomen van het feit dat Schiphol Airport maatregelen neemt om de uitstoot van ultrafijnstof te verminderen, door onder andere elektrificatie van materieel en andere procedures, om ervoor te zorgen dat werknemers een gezondere werkomgeving krijgen. Deze leden hebben een vraag als het gaat over een eventuele Europese standaarden. Deze leden vragen of het mogelijk zou zijn om in te zetten op een Europese standaard als het gaat om de emissie van ultrafijnstof op vliegvelden om op deze manier een gelijk speelveld te creëren binnen Europa zodat vliegvelden die op deze manier willen investeren in de gezondheid van hun werknemers, niet te maken krijgen met een nadelige concurrentiepositie.

Vanuit het oogpunt van gelijke bescherming van werkenden en een gelijk speelveld hecht ik aan Europese normen op het gebied van emissie van vliegtuigen. Uw vraag gaat over ultrafijnstof op Schiphol en andere vliegvelden. Ultrafijnstof is (onder andere) een component van vliegtuigmotoremissie (VME) en dieselmotoremissie (DME). Het RIVM heeft in 2024 vastgesteld dat VME kankerverwekkende stoffen bevat. Op basis daarvan geldt de verplichting om de blootstelling van werknemers aan VME zo ver mogelijk om laag te brengen (minimalisatie). Deze verplichting is gebaseerd op Europese regels. Schiphol neemt in verband daarmee inderdaad maatregelen om de blootstelling van werknemers aan stoffen als VME en DME omlaag te brengen.

Op korte termijn wordt ook een rapport van de Gezondheidsraad over de kankerverwekkendheid van het mengsel VME verwacht. Tijdens het debat over arbeidsomstandigheden op 11 juni jongstleden heb ik toegezegd dit rapport van de Gezondheidsraad in te zullen brengen in Europa, met als doel te komen tot een Europese aanwijzing van het mengsel VME als kankerverwekkend.

De leden van de fractie van PRO hebben ook een vraag over de plannen voor het Europese «28e regime» waarmee de EU-Inc. kan worden gecreëerd. Deze leden vragen hoe de Nederlandse regering wil waarborgen dat deze niet aan lagere standaarden hoeven te voldoen als het gaat rechten voor werknemers en vraagt de Minister zich in te zetten voor het beschermen van werknemersrechten.

Wanneer de EU Inc. na oprichting overgaat tot de dagelijkse praktijk van ondernemen, krijgt de onderneming te maken met het nationale recht dat van toepassing is op de arbeidsrelatie. Het voorstel harmoniseert het arbeidsrecht niet. Op grond van de Rome I-Verordening¹⁶ zijn arbeidsovereenkomsten tussen EU Inc.-ondernemingen en hun werknemers onderworpen aan het arbeidsrecht van de lidstaat waarin zij hun werknemers gewoonlijk laten werken, en aan bijzonder dwingend recht van het land waar het werk wordt verricht.¹⁷ Hierdoor hebben werknemers die in Nederland werkzaam voor een EU Inc. dezelfde rechten als andere werknemers die in Nederland werkzaam zijn.

Om de bescherming van werknemers te waarborgen is effectief toezicht en handhaving van belang. Het kabinet ziet dat het voorstel kan leiden tot complexere en vertraagde samenwerking op het gebied van arbeidsrechtelijke handhaving, des te meer omdat de oprichting en verplaatsing van een EU Inc. eenvoudig en snel kan verlopen waardoor het lastiger te achterhalen zal zijn aan welke lidstaat of autoriteit een verzoek moet worden gericht. Het kabinet is van mening dat het huidige voorstel nog onvoldoende waarborgen bevat om te voorkomen dat de nieuwe rechtsvorm gebruikt wordt om arbeidsrechten te omzeilen en effectieve handhaving van het arbeidsrecht te realiseren. Het kabinet acht het van belang dat ontduiking van de toepasselijke werknemersbescherming wordt voorkomen en zal tijdens de onderhandelingen bewaken dat het voorstel hiervoor voldoende waarborgen bevat. Het kabinet zal zich inzetten om het voorstel daartoe te verbeteren, bijvoorbeeld door in te zetten op versterking van de bevoegdheden voor de relevante poortwachters voor een volwaardige controle op een EU Inc. en voor heldere bevoegdheden en toegang tot informatie over de EU Inc. voor relevante nationale autoriteiten, zoals de Nederlandse Arbeidsinspectie.

De leden van de PRO-fractie maken zich zorgen over de consequenties van het «28e regime». Deze leden vragen welke juridische en financiële gevolgen het 28e regime heeft voor werknemers, werkgevers, uitkeringsgerechten en uitkeringsinstanties. De leden vragen de Minister dit met name in kaart te brengen langs de lijn van de rechten die werknemers nu kunnen ontlenen aan arbeidswetgeving, (ge-avv-de) cao's en pensioenregelingen, uitkeringsrechten en de rechtszekerheid.

Het Nederlandse arbeidsrecht is van toepassing op werknemers die in Nederland werkzaam zijn voor een EU Inc. Dit geldt eveneens voor het Nederlandse socialezekerheidsrecht, mits de werknemer niet onder het socialezekerheidsstelsel van een andere lidstaat valt bijvoorbeeld omdat de werknemer enkel tijdelijk werkzaam is in Nederland. Voor werknemers die in Nederland werkzaam zijn voor een EU Inc. gelden daarmee dezelfde

¹⁶ Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I).

¹⁷ Uit artikel 8 lid 1 van de Rome I-Verordening volgt dat een individuele arbeidsovereenkomst wordt beheerst door het recht dat partijen hebben gekozen. Een dergelijke rechtskeuze kan niet afdoen aan de dwingende bescherming van het arbeidsrecht dat normaal van toepassing zou zijn zonder rechtskeuze (zie artikel 8 leden 2 t/m 4 Rome I-Verordening).

rechten als voor een werknemer die in Nederland werkzaam is voor een onderneming met een andere rechtsvorm. Het kabinet acht dit positief en bekijkt of het nodig is om dit in het voorstel nog nader te expliciteren.

Tegelijkertijd is het kabinet wel van mening dat het huidige voorstel nog onvoldoende waarborgen bevat om te voorkomen dat de nieuwe rechtsvorm gebruikt wordt om arbeidsrechten te omzeilen. Dat komt vooral doordat het voorstel kan leiden tot complexere en vertraagde samenwerking op het gebied van arbeidsrechtelijke handhaving. Het kabinet zet zich ervoor in om het voorstel op dit punt te verbeteren.

De leden vragen zich meer specifiek af in hoeverre de individuele en de collectieve rechten en belangen van werknemers gewaarborgd zijn en blijven bij deze nieuwe EU-Inc. bedrijfsvorm, met de voorgestelde rechtsgrondslag (artikel 114 VWEU, tweede lid) en de Rome 1 verordening (die niet op collectieve werknemersrechten en -belangen ziet) in ogenschouw nemend.

Het kabinet begrijpt het voorstel en dan met name de overwegingen 6 en 83 zo dat zowel het individuele als het collectieve het arbeidsrecht van de relevante lidstaat van toepassing is op de arbeidsrelatie. De verordening harmoniseert het arbeidsrecht immers niet. Verder wordt nadrukkelijk aangegeven dat het nationale recht van toepassing is voor zover de verordening de betreffende zaken niet regelt. Daarbij bepaalt de Rome I-verordening welk nationaal recht van toepassing is op internationale arbeidsovereenkomsten binnen de Europese Unie.

De leden vragen zich af in hoeverre het wettelijk minimumloon en collectieve onderhandelingen door sociale partners over de loonvorming ondergraven kan worden door de EU-INC verordening, die dus voorrang heeft op nationale wet- en regelgeving, ook met het oog op het toestaan van beloning via EU-ESO aandelenopties waar geen waarborgen voor gelden.

Werknemers van een EU Inc.-onderneming hebben, net als andere werknemers in Nederland, recht op het wettelijk minimumloon dat tijdig en giraal dient te worden uitbetaald. Per gewerkt uur dient dus minimaal het minimumloon betaald te worden. Het minimumloon kan niet worden uitbetaald met werknemersopties. Eventuele beloningen boven op het minimumloon zouden mogelijkerwijs via werknemersopties uitgekeerd kunnen worden.

De vraag of in Nederland gebruik kan worden gemaakt van de mogelijkheid om werknemersopties aan te bieden is ook afhankelijk van de vraag of en onder welke cao, werknemers van een EU Inc. vallen, of deze cao een dergelijke regeling toelaat en onder welke voorwaarden. Het voorstel laat het arbeidsrecht, en daarmee de toepasselijke cao die een werknemersoptieregeling al dan niet toestaat, onverlet.

De leden vragen zich af wat de potentiële kosten zijn voor bonafide bedrijven, werknemers en de samenleving van oprichting van EU-INC bedrijfsvorm wanneer die gebruikt worden voor brievenbusconstructies en flitsfaillissementen, aangezien het kabinet zelf al waarschuwt voor witwassen en fraude.

Wanneer ondernemingen, waaronder in de vorm van een EU Inc., gebruikt worden voor brievenbusconstructies om regels te omzeilen leidt dit tot oneerlijke concurrentie met bonafide bedrijven. Het kabinet heeft in het BNC-fiche dat op 24 april naar uw Kamer is gestuurd, uiteengezet dat het kabinet voorstander is van de ontwikkeling van een 28^{ste} regime dat

daadwerkelijk tegemoetkomt aan de behoeften van belanghebbenden, zoals bedrijven en werknemers binnen de EU, en dat bijdraagt aan de versterking van de concurrentiepositie van bedrijven in de EU.¹⁸

Een 28ste regime voor ondernemingen kan belangrijke economische kansen bieden, omdat het een kader schept voor ondernemingen dat in de gehele EU hetzelfde is. Het optionele vennootschapsrechtelijke kader, dat de nieuwe rechtsvorm «EU Inc.» introduceert, biedt verschillende vereenvoudigde procedures voor de onderneming die voor de EU Inc. kiest, bijvoorbeeld bij de oprichting, aandelenoverdracht en de uitbreiding van vennootschappelijk kapitaal. Ook kan een duidelijke en betrouwbare Europese rechtsvorm ervoor zorgen dat de EU Inc. sneller wordt herkend door investeerders wat het grensoverschrijdend zaken doen kan vergemakkelijken. Tegen deze achtergrond verwelkomt het kabinet het voorstel voor een 28ste regime als een belangrijke stap om de interne markt verder te verdiepen en het ondernemingsklimaat in de EU te versterken. Daarbij meent het kabinet dat het 28ste regime enkel effectief en succesvol kan zijn als de EU Inc. ondernemers en hun stakeholders (aandeelhouders, schuldeisers en werknemers) betrouwbaarheid en rechtszekerheid biedt.

Zoals toegelicht in de beantwoording op de Kamervragen van het lid Van der Lee die op 26 mei 2026 naar uw Kamer is gestuurd, meent het kabinet dat de waarborgen om fraude, witwassen en misbruik van de EU Inc. voor financiële en fiscale criminaliteitsvormen te voorkomen in het voorstel versterkt moeten worden.¹⁹ Het kabinet zet zich er daarom constructief voor in voorstellen te doen om het voorstel te verbeteren, bijvoorbeeld door in te zetten op versterking van de bevoegdheden voor de relevante poortwachters voor een volwaardige controle op een EU Inc. In het BNC-fiche heeft het kabinet aangegeven te kijken naar de uitbreiding van de reikwijdte van cliëntonderzoek en rechercheplicht van de notaris en bevoegdheden van nationale autoriteiten als de Belastingdienst.

De leden van de PRO-fractie vragen zich ook af wat de consequenties zijn van het 28e regime voor (laagbetaalde) arbeidsmigranten en hun rechten op collectieve regelingen zoals de (ge-avv-de) cao, pensioenen en sociaal zekerheidsrechten en rechten die zijn aan het arbeidsrecht kunnen ontleenen.

Zoals op de vragen van de leden van de PRO-fractie hierboven is toegelicht, vallen werknemers die in Nederland werkzaam zijn voor een EU Inc. onder het Nederlandse arbeidsrecht. Dit geldt ook voor arbeidsmigranten. Zij hebben eveneens recht op Nederlandse sociale zekerheid, mits zij niet onder het socialezekerheidsstelsel van een andere lidstaat vallen bijvoorbeeld omdat ze tijdelijk in Nederland werkzaam zijn.

De leden van de FVD-fractie constateren dat steeds meer beleidsterreinen die tot de bevoegdheden van lidstaten behoren via Europese aanbevelingen en strategieën alsnog onderwerp worden van beleid en sturing vanuit de EU. Zo ook het sociale beleid en de arbeidsmarkt in Nederland. Hoewel de Europese Commissie formeel beperkte bevoegdheden heeft op deze terreinen, lijkt de praktijk steeds vaker neer te komen op een geleidelijke overheveling van nationale keuzes naar Europese invloed.

¹⁸ Kamerstukken II 2025–2026, 22 112, nr. 4320.

¹⁹ Antwoord van Staatssecretaris Van Bruggen (Justitie en Veiligheid), mede namens de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ontvangen 26 mei 2026) 2026Z07916; Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2025–2026, nr. 1827

De leden van de FVD-fractie lezen dat de Europese Commissie Nederland opnieuw aanbeveelt om het gebruik van flexibele en tijdelijke contracten verder terug te dringen. Kan de Minister uiteenzetten waarom de Europese Commissie zich hier überhaupt over uitspreekt? In hoeverre acht het kabinet arbeidsmarktbeleid een nationale aangelegenheid? Welke ruimte ziet de Minister voor Nederland om af te wijken van dergelijke aanbevelingen wanneer deze simpelweg niet aansluiten bij de Nederlandse wensen en omstandigheden?

Nederland hecht waarde aan het Europees Semester en de landspecifieke aanbevelingen, omdat de Raad de lidstaten hiermee wijst op belangrijke mogelijkheden om hun beleid te versterken en zo ook het functioneren en stabiliteit van de Economische en Monetaire Unie te versterken. Een sterke en stabiele Europese Unie, met sterke lidstaten die duurzame en opwaartse economische convergentie en financiële stabiliteit nastreven, is voor Nederland van groot belang als open economie. Vanzelfsprekend hoort daar ook bij dat we in Nederland blijven werken aan ons duurzame groeipotentieel en het versterken van onze financieel-economische stabiliteit.

Het kabinet hecht daarbij aan het behouden van de focus van het Semester op economisch, begrotings- en werkgelegenheidsbeleid. Dit is met de voorliggende landspecifieke aanbevelingen voldoende het geval. De landspecifieke aanbevelingen die de Commissie voorstelt zijn in de ogen van het kabinet gebaseerd op een grondige analyse in de landenrapporten die de Commissie opstelt.

Het kabinet hecht eraan dat de landspecifieke aanbevelingen van lidstaten een voldoende mate van beleidsvrijheid geven om deze te adresseren. Voldoende beleidsvrijheid is van belang voor nationaal draagvlak, eigenaarschap en uitvoerbaarheid. Specifiek over de aanbeveling over het terugdringen van het gebruik van flexibele en tijdelijke contracten, wordt opgemerkt dat het kabinet zich in deze aanbeveling herkent²⁰. In nauw overleg met sociale partners zijn de afgelopen jaren een aantal belangrijke stappen gezet om de doorgeschoten flexibilisering op de arbeidsmarkt terug te dringen. Het wetsvoorstel «Meer zekerheid flexwerkers»²¹ ziet erop dat werknemers met een oproepcontract meer inkomens- en roosterzekerheid krijgen.

Daarnaast valt de leden van de FVD-fractie op dat de Commissie inzet op het aanpakken van arbeidsmarkttekorten via arbeidsmigratie. Tegelijkertijd constateert het kabinet zelf dat arbeidsmigratie druk legt op de bevolkingsgroei en geen structurele oplossing vormt voor krapte op de arbeidsmarkt. Hoe beoordeelt de Minister deze spanning? Is de Minister het ermee eens dat verbeteringen op het gebied van arbeidsproductiviteit, innovatie en automatisering op de langere termijn een betere oplossing vormen dan alsmaar uitdijende arbeidsmigratie?

Het kabinet wil sturen op arbeidsmigratie die Nederland écht nodig heeft voor de huidige maatschappelijke opgaven waar zij voor staat. Selectieve arbeidsmigratie vraagt om richtinggevende keuzes over de economie en arbeidsmarkt. Deze keuzes worden onder andere gemaakt in de talentstrategie uit de taskforce «Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat».²² Met de strategie laat het kabinet verschillende instrumenten op elkaar

²⁰ Kamerstukken II, 2025/26, 21 501–07, nr. 2197

²¹ Kamerstukken II, 2024/25, 36 746, nr.3.

²² Kamerstukken II, 2025/2026, 2026D10387

aansluiten: onderwijs, arbeidsmarkt, productiviteit, fiscaliteit en gerichte migratie. De Kamerbrief hierover wordt binnenkort aan uw Kamer verzonden.

Eén van de maatregelen waaraan het kabinet in dit kader werkt betreft de pilot waarmee tijdelijk onder strenge voorwaarden, actief en gericht goed geschoolde krachten naar Nederland kunnen worden gehaald in vooraf afgebakende tekortsectoren. Ook werkt het kabinet aan de verbetering van de kennismigrantenregeling. Tegelijk wordt de arbeidsmigratie die niet bijdraagt aan de ontwikkeling naar een hoogproductieve en welvarende economie beperkt, in lijn met het advies «Gematigde groei» door de Staatscommissie Demografische Ontwikkelingen 2050²³ en het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Arbeidsmigratie.²⁴ Dit gebeurt bijvoorbeeld door flexibele contracten voor structureel werk te ontmoedigen met het Wetsvoorstel «Meer zekerheid flexwerkers». Ook blijft het kabinet zich onverminderd inzetten voor de aanpak van misstanden, bijvoorbeeld via het verhogen van boetes bij overtreding van arbeidswetten en de mogelijkheid tot een sectoraal uitzendverbod bij aanhoudende misstanden.

De leden van de FVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het bereikte principeakkoord over Verordening 883 inzake de coördinatie van sociale zekerheid. Uit de kabinetsappreciatie blijkt dat de exportduur van WW-uitkeringen wordt verlengd van drie naar zes maanden. Het kabinet heeft zich hiertegen verzet, maar zonder succes. Kan de Minister uiteenzetten welke gevolgen deze wijziging naar verwachting zal hebben voor de Nederlandse uitvoering in de praktijk, zowel waar het gaat om uitkeringen als om uitgaven in de sociale zekerheid

De leden van de FVD-fractie lezen daarnaast dat de Minister schrijft dat het voor Nederland moeilijker wordt om mensen die vanuit een andere lidstaat een Nederlandse WW-uitkering ontvangen richting werk te begeleiden en te controleren of de uitkering rechtmatig wordt verstrekt. Welke mogelijkheden heeft Nederland straks nog om effectief toezicht te houden op uitkeringen die buiten Nederland worden ontvangen? Hoe kan een dergelijke situatie überhaupt optreden? Heeft de Minister voorbeelden hiervan?

Het akkoord bevat een verruiming van de mogelijkheden van de «export» van WW-uitkeringen. Behalve de genoemde verlenging van drie naar zes maanden waarbinnen met behoud van werkloosheidsuitkering in een andere lidstaat naar werk kan worden gezocht, wordt er een nieuw systeem geïntroduceerd voor werklozen die tijdens hun werk in een andere lidstaat woonden. Door de verandering mag deze groep met een WW-uitkering, nadat zij 22 weken in Nederland hebben gewerkt, vanuit hun woonland in Nederland naar werk zoeken voor de gehele uitkeringsduur. De kosten van beide exportregelingen samen worden geraamd op 12,2 miljoen euro per jaar.

²³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2024/01/15/gematigde-groei-rapport-van-de-staatscommissie-demografische-ontwikkelingen-2050>

²⁴ Kamerstukken II, 2024/2025, 29 861 nr. 164

Uitvoering: ondersteuning bij het zoeken naar werk in een andere lidstaat en handhaving

Wanneer een WW-gerechtigde in *een andere lidstaat naar werk zoekt* (met behoud van uitkering gedurende maximaal zes maanden) is de «ontvangende» lidstaat verantwoordelijk voor de ondersteuning bij het vinden van werk binnen de kaders van de wetgeving van die lidstaat. Ook is die lidstaat verantwoordelijk voor controle op het recht op uitkering. Als zich situaties voordoen die van invloed kunnen zijn op het recht op uitkering, moet de lidstaat waar naar werk wordt gezocht dit doorgeven aan UWV. Daarnaast moet de ontvangende lidstaat UWV maandelijks informeren over de opvolging van de situatie van de WW-gerechtigde. Hiervoor bestaat binnen de EU een elektronisch systeem van gegevensuitwisseling (EESSI). De informatie wordt doorgegeven via elektronische standaardformulieren.

Dit systeem bestaat nu al. De kern van het systeem verandert niet. De andere lidstaat blijft verantwoordelijk voor arbeidsbemiddeling en controle. Inspanningen die UWV in de praktijk verricht, veranderen niet ten opzichte van de huidige export van WW-uitkeringen. Wel heeft Nederland er in de onderhandelingen steeds voor gepleit om dit systeem van gegevensuitwisseling te versterken. Deze oproep heeft geresoneerd bij de onderhandelende partijen. In de laatste onderhandelingsronde is aan de tekst toegevoegd dat de ontvangende lidstaat aan het orgaan dat de uitkering betaalt, maandelijks moet doorgeven of de WW-gerechtigde zich houdt aan de controleprocedures en activerings- of arbeidsbemiddelingsprocedures. Ook is aan de tekst toegevoegd dat de ontvangende lidstaat, de lidstaat die de uitkering betaalt onmiddellijk moet informeren over een eventuele werkhervatting. De informatiepositie van UWV is hierdoor verbeterd.

Uitvoering: ondersteuning bij het zoeken naar werk in Nederland en handhaving

Wanneer een WW-gerechtigde *vanuit het woonland in Nederland* naar werk zoekt is UWV verantwoordelijk voor de ondersteuning bij het vinden van werk en de controle daarop. UWV dient ten aanzien van deze groep dezelfde inspanningen te verrichten als ten aanzien van WW-gerechtigden die in Nederland wonen. Op WW-gerechtigden die in een andere lidstaat wonen rusten dezelfde verplichtingen als de verplichtingen van in Nederland wonende WW-gerechtigden.

Ten aanzien van de controle op het voldoen aan de voorwaarden voor het recht op WW regelt het akkoord dat het orgaan van de lidstaat van de woonplaats op verzoek van UWV, UWV onmiddellijk in kennis stelt van iedere omstandigheid waarvan het kennis heeft en die van invloed kan zijn op het recht op uitkering, met name of de volledig werkloze in de lidstaat van de woonplaats is gaan werken. Deze bepaling vereist dat UWV gegevens opvraagt bij de organen van andere lidstaten. Hoe deze gegevensuitwisseling in de praktijk gestalte zal krijgen moet verder worden uitgewerkt. Nederland heeft zich in de onderhandelingen ingespannen voor het vastleggen van uniforme en effectieve processen van gegevensuitwisseling, waaronder de mogelijkheid van bulkgegevensuitwisseling. Daar zal ik me voor blijven inzetten in het kader van nieuwe voorstellen die de Europese Commissie in het kader van het *Fair Labour Mobility Package* wil presenteren.

Tot slot hebben de leden van de FVD-fractie kennisgenomen van de Europese anti-armoedestrategie. Hoewel armoedebestrijding op zichzelf een nobel doel is, zijn en blijven sociaal beleid en

armoedebeleid bevoegdheden van de lidstaten zelf. Kan de Minister aangeven welke concrete meerwaarde hij ziet in een Europese anti-armoedestrategie boven nationaal beleid? Acht hij het wenselijk dat de Europese Commissie zich steeds nadrukkelijker gaat bezighouden met onderwerpen als huisvesting, sociale voorzieningen en inkomensbeleid? Waar ligt volgens de Minister de grens van de Europese bevoegdheden op dit terrein? Is het niet hoog tijd om eens paal en perk te gaan stellen aan Europese bemoeienis?

Hoewel bestrijding van armoede een nationale competentie is, kunnen Europese landen wel veel van elkaar leren op het gebied van armoedebestrijding. De juridisch niet- bindende Europese Anti-Armoede Strategie stimuleert om kennis en ervaring op het terrein van armoedebestrijding uit te wisselen tussen de lidstaten. Dit kan leiden tot effectiever beleid. Daarom verwelkomt het kabinet de Strategie. Indien er voorstellen volgen waaruit nieuw beleid voortvloeit, dan zal het kabinet deze na publicatie appreciëren middels een BNC-fiche en met uw Kamer delen. In BNC-fiches wordt altijd getoetst op bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit en worden ook eventuele financiële gevolgen meegenomen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SGP-fractie

De leden van de SGP-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de aanstaande WSB-raad. Deze leden hebben daarover nog enkele vragen.

Export WW-uitkering

Met verbazing hebben de leden van de SGP-fractie gelezen dat de mogelijkheden voor export van WW-uitkeringen niet worden beperkt, maar dat in het akkoord een forse uitbreiding daarvan wordt voorgesteld. Deze leden vinden dat een onwenselijke ontwikkeling, zeker nu blijkt dat daar ook jaarlijks 14 miljoen euro mee gemoeid is. Welke mogelijkheden ziet het kabinet nog om in de EU-verband in te zetten op beperking van WW-exportrechten in plaats van uitbreiding, bijvoorbeeld via het fair labour mobility pakket? Hoe ziet het krachtenveld op dit moment eruit?

Nederland heeft zich in de onderhandelingen steeds verzet tegen de uitbreiding van de mogelijkheden om met een werkloosheidsuitkering in het buitenland te verblijven. In het Europese krachtenveld bestond hiervoor echter onvoldoende steun.

Sinds het voorstel voor een herziening van Verordening 883/2004 eind 2016 is ingediend heeft een uitbreiding van de mogelijkheden om met een werkloosheidsuitkering in het buitenland te verblijven altijd in het pakket gezeten. Dit was ook een onderdeel van de eerdere voorlopige politieke akkoorden van 2019 en 2021. Deze akkoorden zijn verworpen als gevolg van een blokkerende minderheid in de Raad, waar Nederland onderdeel van uitmaakte. Bij het huidige akkoord is geen sprake meer van een blokkerende minderheid. In de Coreper-vergadering van 29 april jl. heeft een grote meerderheid van lidstaten aangegeven het akkoord te kunnen steunen. Slechts vijf lidstaten – waaronder Nederland – konden het akkoord niet steunen en één lidstaat heeft een voorbehoud gemaakt.

Nederland blijft zich actief inzetten voor maatregelen die werkhervatting bij de export van werkloosheidsuitkeringen bevorderen en die de controle op geëxporteerde werkloosheidsuitkeringen verbeteren. De Europese

Commissie (hierna: Commissie) heeft aangekondigd in het eerlijke arbeidsmobiliteitspakket met voorstellen te komen om de samenwerking tussen lidstaten op deze punten te verbeteren. Dat verwelkomt Nederland.

De leden van de SGP-fractie vragen het kabinet in te blijven zetten op beperking van de WW-exportmogelijkheden en onder geen beding akkoord te gaan met uitbreiding van de huidige situatie. Wil zij dat toezeggen?

In de Coreper-vergadering van 29 april jl. heeft Nederland het akkoord niet gesteund en ook in de Raad zal Nederland tegen het akkoord stemmen.

De leden van de SGP-fractie vernemen daarnaast graag wat eventuele uitbreiding van de WW-rechten in lijn met het Europees voorstel betekent voor de Nederlandse handhaving op WW-export, aangezien dat nu al een forse opgave is voor uitvoeringsorganisaties.

Het akkoord bevat een verruiming van de mogelijkheden voor de «export» van WW-uitkeringen. In de eerste plaats voorziet het akkoord in een verlenging van de termijn waarbinnen met behoud van werkloosheidsuitkering in een andere lidstaat naar werk kan worden gezocht. Deze termijn gaat van drie naar zes maanden. Daarnaast wordt een nieuw systeem geïntroduceerd voor werklozen die tijdens hun werk in een andere lidstaat woonden. Door de verandering mag deze groep met een WW-uitkering, nadat zij 22 weken in Nederland hebben gewerkt, vanuit hun woonland in Nederland naar werk zoeken voor de gehele uitkeringsduur. In de toekomst moet het werkland derhalve de werkloosheidsuitkering vaker gaan betalen. In die lidstaat zijn ook de premies betaald. De nieuwe regeling beoogt daarmee een rechtvaardigere verdeling van de uitkeringslasten tussen de lidstaten te bewerkstelligen. Dat is de reden dat deze wijzigingen op breed draagvlak in de Raad kunnen rekenen.

Ondersteuning bij het zoeken naar werk in een andere lidstaat en handhaving

Wanneer een WW-gerechtigde in *een andere lidstaat naar werk zoekt* (met behoud van uitkering gedurende maximaal zes maanden) is de «ontvangende» lidstaat verantwoordelijk voor de ondersteuning bij het vinden van werk binnen de kaders van de wetgeving van die lidstaat. Ook is die lidstaat verantwoordelijk voor controle op het recht op uitkering. Als zich situaties voordoen die van invloed kunnen zijn op het recht op uitkering, moet de lidstaat waar naar werk wordt gezocht dit doorgeven aan UWV. Daarnaast moet de ontvangende lidstaat UWV maandelijks informeren over de opvolging van de situatie van de WW-gerechtigde. Hiervoor bestaat binnen de EU een elektronisch systeem van gegevensuitwisseling (EESSI). De informatie wordt doorgegeven via elektronische standaardformulieren.

Dit systeem bestaat nu al. De kern van het systeem verandert niet. De andere lidstaat blijft verantwoordelijk voor arbeidsbemiddeling en controle. Inspanningen die UWV in de praktijk verricht veranderen niet ten opzichte van de huidige export van WW-uitkeringen. Wel heeft Nederland er in de onderhandelingen steeds voor gepleit om dit systeem van gegevensuitwisseling te versterken. Deze oproep heeft geresoneerd bij de onderhandelende partijen. In de laatste onderhandelingsronde is aan de tekst toegevoegd dat de ontvangende lidstaat aan het orgaan dat de uitkering betaalt, maandelijks moet doorgeven of de WW-gerechtigde zich houdt aan de controleprocedures en activerings- of arbeidsbemiddelingsprocedures. Ook is aan de tekst toegevoegd dat de ontvangende lidstaat,

de lidstaat die de uitkering betaalt onmiddellijk moet informeren over een eventuele werkhervatting. De informatiepositie van UWV is hierdoor verbeterd.

Ondersteuning bij het zoeken naar werk in Nederland en handhaving

Wanneer een WW-gerechtigde *vanuit het woonland in Nederland* naar werk zoekt is UWV verantwoordelijk voor de ondersteuning bij het vinden van werk en de controle daarop. UWV dient ten aanzien van deze groep dezelfde inspanningen te verrichten als ten aanzien van WW-gerechtigden die in Nederland wonen. Op WW-gerechtigden die in een andere lidstaat wonen rusten dezelfde verplichtingen als de verplichtingen van in Nederland wonende WW-gerechtigden.

Ten aanzien van de controle op het voldoen aan de voorwaarden voor het recht op WW, regelt het akkoord dat het orgaan van de lidstaat van de woonplaats op verzoek van UWV, UWV onmiddellijk in kennis stelt van iedere omstandigheid waarvan het kennis heeft en die van invloed kan zijn op het recht op uitkering, met name of de volledig werkloze in de lidstaat van de woonplaats is gaan werken. Deze bepaling vereist dat UWV gegevens opvraagt bij de organen van andere lidstaten. Hoe deze gegevensuitwisseling in de praktijk gestalte zal krijgen moet verder worden uitgewerkt. Nederland heeft zich in de onderhandelingen ingespannen voor het vastleggen van uniforme en effectieve processen van gegevensuitwisseling, waaronder de mogelijkheid van bulkgegevensuitwisseling. Daar zal ik me voor blijven inzetten in het kader van nieuwe voorstellen die de Europese Commissie in het kader van het *Fair Labour Mobility Package* wil presenteren.

Daarnaast merken de leden van de SGP-fractie op dat Nederland zich altijd op het standpunt heeft gesteld het woonlandbeginsel te willen toepassen, op sociale zekerheidsuitkeringen maar ook op kindregelingen. Wat verandert er met dit akkoord op dit onderdeel, en waar zet het kabinet op in? Blijft zij zich inzetten op het mogelijk maken van toepassing van het woonlandbeginsel in geval van kindregelingen als kinderbijslag en het kindgebonden budget?

Sinds 2016 heeft de regering zich bij de onderhandelingen over de herziening van Verordening 883/2004 ingezet voor het invoeren van het woonlandbeginsel bij de gezinsbijslagen. Een groot aantal landen gaf destijds aan deze indexatie discriminerend te vinden. Naast Nederland spraken slechts vier andere landen zich uit als voorstander van indexatie. Dit waren Duitsland, Oostenrijk, Denemarken en Ierland.

In 2018 heeft toenmalig Minister Koolmees uw Kamer geïnformeerd dat er twee mogelijkheden waren: doorgaan met pleiten voor het woonlandbeginsel of erop inzetten de primaire verantwoordelijkheid voor de betaling van gezinsbijslagen te verleggen van het werkland van de ouder naar het woonland van het kind.²⁵ Sindsdien is in 2022 uitspraak gedaan in de zaak Europese Commissie tegen Republiek Oostenrijk (zaak C-328/20). Het EU-Hof bepaalde in deze zaak dat het aanpassen van gezinsbijslagen naar het prijspeil in de woonstaat van het betrokken kind niet is toegestaan. Het is indirecte discriminatie op grond van nationaliteit.

Tegen de achtergrond van deze uitspraak en het Europese krachtenveld, acht ik het zeer onwaarschijnlijk dat het invoeren van het woonlandbeginsel kan worden bewerkstelligd. Daarentegen blijf ik mij hard maken

²⁵ Bijlage bij Kamerstuk 21 501–31, nr. 477, van 23 februari 2018

voor het verminderen van de export van gezinsbijslagen. Ik pleit ervoor om vaker het woonland van het kind de gezinsbijslagen te laten betalen, door het woonland exclusief of prioritair bevoegd te maken. Dit zorgt voor minder export van gezinsbijslagen vanuit Nederland. Dit was één van de voorstellen die is gedaan in een non-paper dat vorig jaar in de EU is gedeeld²⁶. Dit paper met moderniseringsvoorstellen voor de sociale zekerheid vormt de huidige inzet voor de coördinatie van de Europese sociale zekerheid en daar blijf ik mij voor inzetten. Dit onderwerp staat momenteel niet op de agenda van de Commissie. Nederland blijft hier aandacht voor vragen.

²⁶ Kamerstukken II, 2024/25, 29 861, nr. 158